

82

INHOUD #5

VOOR

EINDHOVEN

ARCHITECTUURCENTRUM
EINDHOVEN

VOORWOORD

‘Weten we wel welke bureaus er aan de publieke ruimte van Eindhoven ontwerpen en welke initiatieven er allemaal spelen?’ Die vraag stelde Margriet Eugelink, voorzitter van Architectuurcentrum Eindhoven, tijdens een bestuursvergadering in vroege voorjaar van 2012. Natuurlijk hebben we als Architectuurcentrum een beeld van de vele initiatieven die er de laatste jaren in Eindhoven zijn ontplooid. Maar, dat zijn er wel heel veel, en op zeer uiteenlopende ‘terreinen’ van de publieke ruimte.

Bijvoorbeeld, in dezelfde week dat het Architectuurcentrum dit project startte plantte architect en horeca-ondernemer Marco Aartsen vier boompjes op het Stratumseind. Hiermee wilde hij de discussie over de kwaliteit van de beruchte uitgaansstraat op scherp zetten. Even later lanceerde Capital D ook een prijsvraag die Eindhovenaren uitdaagt om ideeën te lanceren die de publieke ruimte verbeteren. Daarnaast zette Dré Rennenberg van het Ouderen Appèl Eindhoven in juli het begrip stadslandbouw op de politieke agenda.

Verder profileren zich traditiegetrouw tijdens de Dutch Design Week tal van ontwerpers met plannen en projecten voor de publieke ruimte van Eindhoven. De gemeente is druk in de weer met de vergroening van de binnenstad. Het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven prikkelt met tal van initiatieven de hightech uitstraling van Brainport. In de wijk zijn corporaties en ontwikkelaars aan de slag met de publieke ruimte. En ga zo maar door.

Het is een belangrijke doelstelling van het Architectuurcentrum om de discussie over de publieke ruimte te prikkelen en te agenderen. Dat leidt tot vragen als: welke thema’s beheersen het debat over de publieke ruimte van Eindhoven? Wat zijn de ambities van de stad? Hoe gaat de stad om met tijdelijkheid en braakliggende gebieden? Welke ontwikkelen spelen er op het gebied van Public Space Acupuncture?

René Erven, coördinator Architectuurcentrum Eindhoven

Bomen Stratumseind: ‘Kroegbaas plant bomen op Stratumseind’, <http://www.ed.nl>, dinsdag 08 mei 2012;
Prijsvraag Capital D / Your Street: ‘Prijsvraag: verbeter zelf je straat of plein’, <http://www.ed.nl>, donderdag 21 juni 2012; <http://www.capitald.nl>
Stadslandbouw: ‘Plan voor sociale moestuin toren Tivoli’, <http://www.ed.nl>, dinsdag 24 juli 2012.
Blogs: inleidingen zijn voorgepubliceerd op de website van het vakblad de Architect <http://www.dearchitect.nl>

COLOFON

Uitgave Stichting Architectuurcentrum
 Regio Eindhoven, 2012
Adres Klokgebouw 210, 5617 AC Eindhoven
Telefoon 040 2961136
Website www.architectuurcentrumeindhoven.nl
E-mail info@architectuurcentrumeindhoven.nl
Bestuur Margriet Eugelink, Jelle Houben, Paul van Haren; Leonne Cuppen, Wim Vringer, Erik Leijten
Idee en samenstelling René Erven
Tekst en eindredactie René Erven
Vormgeving Oranje Vormgevers, Eindhoven
Druk Goedhart Repro, Eindhoven
Publicatiedatum oktober 2012

Met dank aan Margriet Eugelink, Jelle Houben (bestuur Architectuurcentrum Eindhoven); Josse Popma en Jan Willem ter Steege (Architectenbureau Popma & ter Steege, Leiden); Vincent Muller (ontwerpburo Muller, Leiden); Marco Vonk e.a. (Weber Beamix); Hans van der Markt (Design Academy Eindhoven); Herman Kerkdijk, Arjan uit het Broek e.a. (gemeente Eindhoven); Edwin van Onna, Marieke van Schijndel e.a. (de Krabbedans); Dennis van de Rijdt, Peter Verschuren e.a. (Denkkamer, Gemert); Tjerk van de Wetering (BYTR architects, Rotterdam); Joyce Heijdra (Woonbedrijf); Cecile Lang, Jack Hock e.a. (Trudo); Anne Seghers en Zineb Seghrouchni (Studio Papaver, Utrecht); Astrid de Wilde, Marit Overbeek en Harm Tilman (redactie de Architect, Den Haag); Hilde Blank (BVR, Rotterdam); Ineke Spapé (SOAB, Breda); Jean van Zeeland (SRE); Fulco Treffers (12N Stedenbouw); Linda Bax, Susan van Daal e.a. (Capital D); alle deelnemers ontwerpontmoetingen, inzenders ideeën, plannen en ontwerpen, en deelnemers debat ...

gemeente Eindhoven

01. VAN ‘LEADING IN TECHNOLOGY’ NAAR...

Het gemeentelijk document ‘Staat van de stad’ bevat een fictieve beschrijving van Eindhoven in het jaar 2020. Over de beleving van het stadscentrum schrijven de auteurs: ‘Als je, bijvoorbeeld via het NS-station, Eindhoven binnenwandelt, proef, ruik en beleef je meer dan 10 jaar geleden dat Eindhoven een toptechnologische stad is, een stad van design en innovatie, een stad van licht en van energie. Maar ook hier geldt: we zijn er nog niet, maar hebben we een goede slag gemaakt.’

W

Wie die wandeling nu, anno 2012, maakt, struikelt over de vele geparkeerde fietsen, ziet de achterkant van het interactieve spel ‘Dropstuff’ en wordt, midden in de voetgangersstroom, uitgenodigd om te gaan zitten op een zogenaamde SocialSofa. Deze ‘knusse doch koude’ zitbank uitgevoerd met mozaïektegeltjes staat merkwaardigerwijs met de rug naar Dropstuff. Wat gaat er de komen jaren veranderen om toch iets van die ‘design- en innovatie-ervaring’ te proeven? Welke technologieën komen beschikbaar en hoe veranderen deze het gebruik en de beleving van de publieke ruimte? Kortom, hoe ziet ‘Brainport Eindhoven’ als toptechnologische stad uit? Deze vragen staan centraal bij het eerste thema ‘Leading in Technology’.

De regio Eindhoven - Zuidoost Brabant wordt in rijksnota’s aangeduid als Brainport, een toptechnologische hotspot en onderdeel van de kennisdriehoek Eindhoven-Leuven-Aken. Gemeten naar de bijdrage aan net Bruto Nationaal Product is de regio een van de belangrijkste pijlers van de Nederlandse economie. Eindhoven wil komen tot een samenhangende integrale visie Brainport 2020. Concreet wil Brainport Eindhoven in 2020 tot de top drie technologische regio’s van Europa behoren en tot de top 10 van de wereld. In de publicatie en het debat van

het Architectuurcentrum over Living in Brainport klinkt regelmatig de roep om de hightech bedrijvigheid en innovatie meer zichtbaar te maken in de publieke ruimte. Ook in het onderzoek naar de ruimtelijk-culturele agenda, dat de bureaus diederendirrix, de Stad en Urhahn Urban Design voor het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE) samenstelden, wordt de aanbeveling gedaan om meer werk te maken van de zichtbaarheid van technologie en design.

In Eindhoven zijn de laatste jaren sterke evenementen ontwikkeld die het design- en hightechimago van de stad onderstrepen. De Dutch Design Week en Glow trekken jaarlijks vele tienduizenden bezoekers. Ook de Dutch Technology Week beleefde dit jaar een succesvolle start. Dat design, technologie en kennis belangrijke visitekaartjes zijn van Eindhoven is dan zeer goed voelbaar. Maar moet of kan er niet meer gebeuren? Hoe ruik, proef en beleef je op gewone dagen in het jaar dat Eindhoven uniek is op het gebied van design, technologie en kennis? Een van de antwoorden is het ontwikkelen van speciale projecten voor de publieke ruimte waar die thema’s ook daadwerkelijk samenkomen.

Eind 2012 worden er 20 zogenaamde digitale Info Points in het stadscentrum geplaatst. Deze slank vormgegeven infopunten zijn uitgevoerd met een

groot HD-touchscreen dat de bezoeker de mogelijkheid biedt om uiteenlopende informatie via een interactieve stadsplattegrond op te roepen. De nieuwe organisatie EHV365 is verantwoordelijk voor de realisatie van dit hightech communicatieproject.

Het SRE maakt ook actief werk van de hightech-beeldvorming rond Brainport. Een beeldbepalend project is Brainport Avenue, de integrale gebiedsontwikkeling van de A2-zone. Het project omvat het gebied vanaf knooppunt Leenderheide tot en met Ekkersrijt. Voor dit hele gebied is een ontwikkelingsplan opgesteld. De komende jaren wordt het omgetoverd tot de etalage van Brainport. Het moet een plek worden waar werken, ontdekken en recreëren in een dynamische groene, duurzame en bereikbare omgeving centraal staan.

Om te komen tot een visionair en maakbaar ontwerp voor de plaatsaanduiding van bedrijven aan de Avenue schreef het SRE een ontwerpwedstrijd uit. Winnend ontwerp is de PCBoom (pcb = printed circuit board) ontworpen door Wendy Legro en Maarten Collignon van studio WM.

Het SRE initieerde ook de Slowlane. Dit 32 kilometer lange fietspad langs alle Eindhovense economische toplocaties is onderdeel van de gebiedsontwikkeling Brainport Avenue. Ingenieursbureau Kragten en MTD landschapsarchitecten maakten de eerste schetsen. Het is een vier meter breed, vrijliggend fietspad dat wordt gecombineerd met een ecologische verbingszone. De Slowlane moet een innovatief fietspad worden, door de beschikbare kennis en technologie die binnen Brainport beschikbaar is toe te passen. Op zoek naar nieuwe ideeën, specifiek gericht op de beleving van de Slowlane, schreef de het SRE in 2011 de Slow Lane Experience Challenge uit. De prijsvraag werd gewonnen door een ontwerpteam bestaande uit The Progress Factor en Urban Wheelz met het concept Smart Lane. Dit concept beschrijft een aantal

futuristische belevingsmogelijkheden. Een voorbeeld daarvan is de toepassing van lichtbomen op zonne-energie die zijn uitgerust met uitvouwbare schermen die de fietser tegen regen beschermen. Een ander gepresenteerd voorbeeld is een systeem van individuele informatievoorziening. Deze ideeën vormen een inspiratiebron voor het verder uitwerken van de belevingsaspecten van de Slowlane.

Ook onderdeel van Brainport Avenue is het project Brainmarker. Deze innovatieve 40 meter hoge reclame-mast is speciaal voor de Brainportregio ontworpen door Idje van den Boom en Daan Spangenberg. Zij waren de winnaars van de ontwerpwedstrijd die was uitgeschreven door het SRE, Van Gelre BV en Van der Valk. De Brainmarker bevat zo’n 60 en 48 vierkante meter aan LED-beeldschermen en zal naar verwachting in 2013 worden opgeleverd.

Soms ligt de inzet van technologie en design niet voor de hand, maar kan deze toch een bijzondere kwaliteit opleveren die bijdraagt aan het toptechnologische imago van Eindhoven. Een geslaagd voorbeeld is het project OpenHuisAR van Studio Maatwerk en Studio 1:1. Zij ontwikkelden het idee om een nieuwe techniek, augmented reality, toe te passen in de openbare ruimte. Deze techniek maakt gebruik van een unieke 2D-afbeelding, een zogenaamde marker. Door de camera van een smartphone op die marker te richten kan de techniek een tweede laag over de realtime video-input projecteren, die zichtbaar is in het beeldscherm van de telefoon. Gebruikers van de gratis OpenHuisAR-app kunnen daarmee een computerspel spelen waarbij ze de gevelstenen als het ware wegschieten en het fictieve interieur van het appartement zichtbaar wordt. Dit is volgens de ontwerpers de eerste keer dat deze technologie direct op architectuur is ingezet. Maar er zijn natuurlijk nog genoeg andere applicaties te bedenken...

Stadvisie: Staat van de stad 2020. Op weg naar de Stadvisie Eindhoven2040, Gemeente Eindhoven, oktober 2010, p. 7.

SocialSofa: <http://socialsofa.com/>

Brainport2020: <http://www.brainport2020.nl/>

Living in Brainport: Inhoud nr. 3, 2010, p. 2, verslag onderzoek naar beleving Brainport door Studio YYY en Iadea in opdracht van Architectuurcentrum Eindhoven.

Ruimtelijk-culturele agenda: diederendirrix /de Stad bv / Uhrhan Urban Design, Van company towns naar toptechnologische regio in de wereld, rapport uitgegeven door SRE,

Eindhoven, april 2012

Info Points: <http://www.narcomm.nl/>

Eindhoven365: <http:// eindhoven365.nl/>

Brainport Avenue: een project van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven, de provincie Noord-Brabant en de gemeenten Best, Son & Breugel, Eindhoven, Veldhoven en

Waalre:

<http://www.brainportavenue.com/>

Brainmarker: <http://www.brainmarker.nl/>

SURETOWN POLLUX

Henck van Dijk, Eindhoven: 'Amsterdam zijn Amsterdammertje, Eindhoven zijn... ? Eindhoven kan als designstad toch niet zonder een eigen, krachtige reeks van slimme straatproducten. Hier een voorproefje! Natuurlijk met geïntegreerd licht.'

<http://www.vandijck.nl/>

'EEN DING'

Wim Holdrinet, Eindhoven: 'Mijn idee is dat er 'een ding' in de openbare ruimte gemaakt zou kunnen worden bij de kop van het Eindhovens Kanaal, waarbij het hoogteverschil tussen het kanaalwater en het Dommelwater wordt benut. Ik denk aan een combinatie van kunst en innovatieve techniek. Het object wekt met een minimum aan kanaalwater dat naar de Dommel stroomt energie op. De opgewekte energie zou bij voorkeur ook zichtbaar moeten zijn, bijvoorbeeld in de vorm van een brandend LED-lampje.'

2

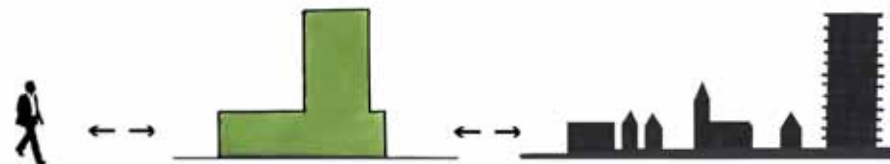
3

DE LIFT

Studievereniging Bouwkunde Cheops, TU/e Eindhoven: 'De liften van Bouwkundegebouw Vertigo zijn het schakelpunt tussen de gebruiker en het gebouw, maar ook tussen het gebouw en de stad Eindhoven. De beweging in Vertigo is via de lift goed zichtbaar aan de buitenkant. Het laat zien hoe het gebouw gebruikt wordt en door hoeveel mensen. Door middel van LED-verlichting op de liften communiceert het gebouw. Het aantal gebruikers, het stroomverbruik en de werking van de warmtepomp worden zichtbaar gemaakt.'

Ontwerpteam Lonneke van Haalen, Daniek Reijnders, Jan van Vlerken, Christopher Ho
<http://www.cheops.cc/>

PCBOOM

Wendy Legro en Maarten Collignon, Eindhoven: 'We zochten naar een metafoor die zowel de activiteit van het brein als computeractiviteit verbeeldt. Er is een aardige overeenkomst tussen de signalen die de hersenen naar de wereld van de hightech sturen en het beeld van elektriciteit die door een printplaat loopt. De 8 meter hoge interactieve PCBoom, die lijkt op een driedimensionale printplaat, verbeeldt dit fenomeen door zijn lichtspel. De lichtjes die uit de grond de buizen in schieten, zijn als de signalen door ons brein.'

Opdrachtgever Samenwerkingsverband Regio Eindhoven

Ontwerp Studio WM, Eindhoven

<http://www.studiowm.com/>

4

BRAINMARKER

Op een speciaal geselecteerde, prominente locatie aan Brainport Avenue, op een van de grootste knooppunt van vier drukke doorgaande Europese snelwegen, verschijnt binnenkort de Brainmarker. Deze innovatieve, 40 meter hoge, reclamemast is speciaal voor de Brainport regio ontworpen. Hij verbeeldt de kernwaarden waar de Brainportregio voor staat: hightech, creëren en ontdekken, innovatie. De Brainmarker biedt respectievelijk 60 en 48 vierkante meter aan reclameoppervlak waarop 24 uur per dag reclameboodschappen worden getoond aan meer dan 140.000 passanten per dag.

Ontwerpers Idje van den Boom en Daan Spangenberg, Eindhoven

Locatie bij Van der Valk Hotel, Aalsterweg
<http://www.brainmarker.nl/>

5

6

WIFI WALD

Bärbel van Zanten e.a., Eindhoven: 'Na een verfrissende wandeling op de heide vinden we met de WiFiWald app deze WiFiWald hotspot: de perfecte plek om online te werken in stilte. Een plek om onze inspiratie in alle rust haar werk te laten doen. Tijd om te linken met onze collega's. Samen brainstormen we en visualiseren we ideeën en gedachten als een mindmap op een transparante wand. We digitaliseren onze resultaten delen deze met de anderen in een dropbox... Zo stel ik me WiFiWald voor: een oplossing voor een groeiende behoefte die hopelijk snel als alledaags beleefd zal worden. Een toepassing die vele creatieve denkers in regio Brainport en daarbuiten helpt geïnspireerd te raken, samen te werken en te innoveren in een rustige naturomgeving.'

Concept Bärbel van Zanten en Annemarie Sweep, Eindhoven

INNOVATIE TUNNEL

7

Wesley Duis, Dordrecht: 'Iedereen mag weten dat de regio Eindhoven een toptechnologische hotspot is. Dit kan al duidelijk worden voordat de mensen de stad benaderen. De boog met aansluitende tunnel zal als entree dienen, zodat meteen duidelijk is dat men in een bijzonder gebied komt. Deze tunnel zal ook de groene opwekking van energie laten zien, en illustreert daarmee de toekomstige ambities van de regio.'

8

SLOWLANE

MTD Landschapsarchitecten, 's Hertogenbosch: 'Om de economische toplocaties in en rond Eindhoven met elkaar te verbinden, wordt gewerkt aan de aanleg van een 32 kilometer lange 'Slowlane'. Dit is een snelfietspad rondom Eindhoven, waarbij de fietser zoveel mogelijk vrijbaan krijgt. In een handboek is een totaalbeeld geschetst van de Slowlane en zijn de bouwstenen vastgelegd. Het wordt een unieke, innovatieve route die heel herkenbaar is. De Slowlane laat zien dat deze regio de toplocatie voor de hightech kennis- en maakindustrie door bij de elementen waaruit de Slowlane is opgebouwd gebruik te maken van innovatieve en duurzame technologieën.'

Opdrachtgever SRE, Brainport Avenue Eindhoven

Team MTD Landschapsarchitecten i.s.m. Goudappel Coffeng, WEadviseurs, Philips Lighting

<http://www.brainportavenue.com/projects/slowlane/>

<http://www.mtdlandschapsarchitecten.nl/>

NIEUWE EMMASINGEL

Maud van Banning, Eindhoven: 'De nieuwste winkelstraat van Eindhoven is berucht om de wind die er altijd waait. Met dit plan wordt het negatieve imago omgezet in een publiekstrekker door de wind juist in te zetten bij de inrichting van de openbare ruimte. Enerzijds wordt de wind zichtbaar gemaakt met design en technologie. Windturbines boven de straat leveren energie en sturen daarmee verlichting aan. Anderzijds worden kunstenaars uitgedaagd om werk te maken met het thema wind. Een komisch werk zoals in de fotomontage of een installatie waar de wind mee kan spelen in de vorm van beweging of geluid. Met deze elementen wordt de bezoeker van de Nieuwe Emmasingel beloond voor het trotseren van de wind!'

<http://www.ateliereen.nl/>

OPENHUIS AR

Studio Maatwerk, Eindhoven: 'Woonbedrijf benaderde ons aanvankelijk om mee te denken over de te schilderen zijgevel van een appartementencomplex aan de Von Flotowlaan. Maar we stelden onszelf de vraag of dat ontwerp niet iets extra's op kan leveren voor de wijk en zijn bewoners. Samen met Studio 1:1 ontwikkelden we het idee om een nieuwe techniek, augmented reality, toe te passen in de openbare ruimte. Deze techniek maakt gebruik van een unieke 2D-afbeelding, een zogenaamde marker. Door de camera van een smartphone op die marker te richten kan de techniek een tweede laag over de realtime video-input projecteren, die zichtbaar is in het beeldscherm van de telefoon. Gebruikers van de gratis OpenHuisAR-app kunnen daarmee een computerspel spelen waarbij ze de gevelstenen als het ware wegschieten en het fictieve interieur van het appartement zichtbaar wordt.'

Ontwerp Studio Maatwerk, Eindhoven en Studio 1:1, Rotterdam/Eindhoven

Opdrachtgever Woonbedrijf

Betrokken partijen Sint Lucas (voorheen: 'de eindhovense school'); Van Tour Schilderwerken; Beyond Reality BV

Locatie Von Flotowlaan

<http://www.studiomaatwerk.nl/>

<http://www.studio1op1.nl/>

10

GREEN PLAZA

Claudia van Riet, Eindhoven: 'Stel je voor... daar zit je... zittend in een prachtige inspirerende omgeving in het centrum van Eindhoven op een comfortabele bank met een bak koffie en een biologisch broodje. Je laadt niet alleen je apparatuur op, maar ook je geest en lichaam en dat op een groene manier! Met WiFi en oplaadpunten op basis van zonne-energie voor laptop, telefoon en e-bike gaat het Clausplein voortaan door het leven als: the Green Plaza.'

<http://www.ontwerpbureaufix.nl/>

11

12

SMS-JE

Denkkamer, Gemert: 'Architectuur als klankbord voor haar gebruikers. Door middel van bijvoorbeeld een smartphone of tablet wordt het mogelijk je mening, gedachte of vraag te uiten. De virtuele wereld ontmoet de fysieke wereld...'

<http://www.denkkamer.com/>

INTERACTIEVE SPEELTUIN

Claudia van Riet, Eindhoven: 'Ik wil de houten speelinstallaties, die ook veel in Eindhoven worden geplaatst, transformeren in avontuurlijke objecten, zoals een ridderkasteel of een piratenschip. Kinderen worden uitgedaagd door audio- en spelknoppen om opdrachten te doen. Daarbij klinken ook thematische geluiden, zoals klotsend water of trompetgeluiden zoals bij een kasteel. Kinderen wanen zich daarbij echt in een andere wereld. En, dat alles op een duurzame manier, want alles werkt op zonne-energie.'

A photograph of a wooden play structure designed to look like a castle tower. Atop the tower is a black flag with a red skull and crossbones, a classic pirate flag. The structure is made of light-colored wood and is set against a clear blue sky. Bare tree branches are visible in the background.

1. Infobord met uitleg 2. Spelen audioknoppen 3. Zonnepaneel
[http:// www.ontwerpbureau.nl/](http://www.ontwerpbureau.nl/)

13

14

SMART LANE

Smart Lane beschrijft een aantal futuristische belevingsmogelijkheden. Een voorbeeld is de toepassing van lichtbomen op zonne-energie die zijn uitgerust met uitvouwbare schermen om de fietser tegen regen te beschermen. Een ander voorbeeld is het systeem van individuele informatievoorziening.

Concept The Progress Factor, Eindhoven i.s.m.

Urban Wheelz, Eindhoven

<http://www.theprogressfactor.com/>

<http://www.urbanwheelzcenter.nl/>

NANO ZOO EINDHOVEN

Maurer United, Maastricht: 'De Nano Zoo Eindhoven is een digitale diertuin die de bezoeker met behulp van nanotechnologie kennis laat maken met de onzichtbare wereld van de micro-organismen. Deze technologie maakt het mogelijk Europa's meest compacte diertuin te realiseren op een zichtlocatie langs de binnenring van Eindhoven. De combinatie van een vormgegeven publieke hangplek en een ingenieus architectonisch paviljoen toont een kritische maar optimistische kijk op het principe van een zoo.'

<http://www.maurerunited.nl/>

15

02. OVER BEWEGEN EN VERBLIJVEN

Op 7 december 2011 organiseerde het Architectuurcentrum een creatieve dialoog over de mobiliteitsagenda van de gemeente Eindhoven. Met dit veelzijdige plan wil de gemeente het verkeersgedrag van mensen bijstellen onder meer met het oog op de strengere normen voor luchtkwaliteit. Meer concreet: de gemeente wil de automobiliteit binnen de Ring terugdringen en denkt aan een scenario waarbij de huidige driebaansweg rond de historische kern wordt vervangen door een tweebaansvariant. Hier liggen kansen om de verblijfskwaliteit en aantrekkelijkheid van het centrumgebied te vergroten...

Het centrum van Eindhoven kent een bijzondere dynamiek. Het is een van de meest levendige gebieden in de stad door de hoge concentratie aan publieke voorzieningen en openbare functies. Er wordt geshopt en gegeten, herdacht en gefeest. Op gezette tijden vergapen duizenden zich aan de creaties van lichtkunstenaars tijdens Glow, of designers tijdens de Dutch Design Week. De binnenstad is daarmee een belangrijk visitekaartje van de stad.

De gemeente koestert al lang de wens van een 'stedenbouwkundige verknoping' van de binnenstad met aangrenzende kwartieren: Dommelstraat, De Bergen en het gebied rond het Lichtplein. De voorgenomen reductie van het aantal rijstroken naar twee, in plaats van de huidige drie, biedt daartoe kansen. De voetgangersoversteken worden gemakkelijker en veiliger. Ook ontstaat er de mogelijkheid om meer structureel groen aan te leggen.

De Stichting Bescherming Wederopbouw-erfgoed Eindhoven maakt zich al jaren grote zorgen over de Demer en Hermanus Boexstraat. De winkels op straat-niveau lopen prima, maar de bovenwoningen staan leeg of worden gebruikt als opslag. Ook gaan de panden achter-

uit door achterstallig onderhoud en verwaarlozing. Er is nauwelijks betrokkenheid bij de toestand van de beide straten.

Het wonen boven de winkels zou een belangrijke stimulans kunnen zijn om de kwaliteit van de bestaande bebouwing en van het gebied te verbeteren. Om die visievorming op gang te brengen vroeg het Architectuurcentrum aan UArchitects om enkele mogelijk ontwerpsscenario's uit te werken.

Om het gebied rond de Demer en de Hermanus Boexstraat te injecteren met meer levendigheid, ook na sluitingstijd van de winkels, zijn een aantal ontwerp-thema's onderzocht. De hoven achter de bestaande bebouwing zijn vrij ruim van opzet en functioneerden aanvankelijk als expeditieterreinen. Nu liggen ze er rommelig bij of staan vol met geparkeerde auto's. Deze hoven zijn cruciaal bij de ontwikkeling voor het wonen boven winkels en bij de kwaliteitsimpuls voor de binnenstand als geheel. Verbeter hier de verblijfskwaliteit, voeg hier stadsgroen toe, creëer doorsteken naar de winkelstraten en situeer hier bijvoorbeeld ook de voordeuren van de appartementen die boven de winkels gecreëerd worden.

Niet alleen de Stichting Bescherming Wederopbouw-erfgoed Eindhoven maakt zich hard voor de verbetering van de verblijfskwaliteit van het centrumgebied. Op 18 april 2011 kwam daar de Stichting Ondernemersfonds Eindhoven Centrum (SOEC) bij. Deze stichting wil het economisch functioneren van het centrum van Eindhoven verbeteren. Concreet wil de SOEC projecten stimuleren die voor een langere verblijfsduur zorgen, die een grotere tevredenheid van bezoekers realiseren, die meer herhalingsbezoek bewerkstelligen, en die leiden tot hogere bestedingen en dus tot een hogere economische groei ten opzichte van vergelijkbare steden. Twee belangrijke speerpunten in het plan van aanpak zijn de ontwikkeling van looproutes tussen oost (Dommelstraat) en west (Kleine Berg) en het thema licht.

Na een oproep via Capital D (Design Cooperation Brainport) kwam een groep van ontwerpers en deskundigen op het gebied van publieke ruimte bijeen om de mogelijkheden in kaart te brengen. De groep, opererend onder de naam Creatief Collectief Openbare Ruimte Eindhoven (CCORE), presenteerde eind 2011 de eerste ideeschetsen aan het SOEC-bestuur. De ideeën spitsen zich toe op de verbetering, door de inzet van licht en kleur, van twee punten: 1. de voetgangersoversteek van de Dommelstraat naar de binnenstad en 2. het gebied tussen de Kleine Berg en het stadshart. In overeenstemming met gemeente Eindhoven werkt CCORE momenteel het voorstel verder uit. Het streven is om de voetgangersoversteken gereed te hebben voor het begin van de Dutch Design Week 2012. De installatie van de lichtlijnen zal iets langer tijd vergen. De bedoeling is dat de looproutes een aantal jaren blijven bestaan.

Met het programma 'Groenimpuls Binnenstad' uit 2008 nam de gemeente het initiatief om enkele concrete groenprojecten in het centrumgebied te realiseren. Een concrete actie is de ontwerp-wedstrijd die werd gewonnen door Jackel Henstra c.s. werkzaam bij KAW/e. Hij ontwierp een groene abri. De glasplaten van de bestaande abri zijn vervangen door bloembakken en ook het dak is voorzien van plantgroei. Slechts één abri, voor de Media Markt, is tot nu toe opgeleverd.

Ook nodigde de gemeente het Rotterdamse bureau BYTR uit om onderzoek te verrichten naar de mogelijkheden voor verbetering van de groenbeleving in het centrum. Zij brachten potentiële groeninitiatieven in kaart gebracht en combineerden deze met enkele concrete nieuwe ontwerpvoorstellen. Voorbeelden zijn de toepassing van een groene gevel bij de V&D en de vergroening van de entree bij het Muziekgebouw. Het idee van een speciale Greenspotlight is inmiddels gerealiseerd in de Jan van Lieshoutstraat. Greenspotlight heeft op een slimme manier het groen in de straat en verlichting gecombineerd. Het resultaat is een opgeruimde straat zonder 'obstakels' terwijl het licht door het bladerdek voor sfeer zorgt.

In de Referentieplattegrond Centrum 2020 stelt de gemeente een structuur voor met bomen langs de versmalde binnenring en groene vlekken. Daarmee wordt de een samenhang tussen groen en ruimtelijk structuur verder zichtbaar en krijgen mogelijke greenspots een plek. Maar het thema 'bewegen en verblijven' omvat meer. Kunnen ervaringen van aankomst en verplaatsing worden verbeterd? Zij er slimmere voetgangers- of fietsverbindingen te bedenken? Welke ontwerpen maken de openbare ruimte veiliger, aangenamer of toegankelijker?

Stichting Bescherming Wederopbouw-erfgoed Eindhoven: 'Onzekere toekomst voor Demer en Hermanus Boexstraat', Groot Eindhoven, 16 november 2010.

SOEC: <http://www.eindhovencentrumwerkt.nl/>

Plannen voor looproutes: SOEC Nieuwskrant, Looproute special.

CCORE: <http://www.ccore.nl/>

Referentieplattegrond Centrum 2020: Bewegen tussen duurzaamheid en trends, gemeente Eindhoven, 2012, p. 20.

16

STRATUMSEIND

Marco Aartsen, Eindhoven: 'Stratumseind kan wel wat meer groen gebruiken. Ik hoop dat de gemeente dit goede voorbeeld volgt.'

Bron 'Kroegbaas plant bomen op Stratumseind', www.ed.nl, dinsdag 08 mei 2012

Locatie Stratumseind
<http://www.aparch.nl/>

BOLLEN WORDEN BALLEN

Wilko Relou, Eindhoven: 'Om de verschillende takken van sport weer te geven die in de Gennepers Parken beoefend worden stel ik voor om de waterballen te transformeren tot waterpolo-, voetbal- en hockeyballen. Van verre is dan al te zien dat daar het sportcomplex is. Dat is niet alleen leuk om te zien maar ook nog handig voor mensen die niet bekend zijn in Eindhoven.'

<http://www.atwee.nl/>

17

DEMER / HERMANUS BOEX

UArchitects, Eindhoven: 'Om het gebied rond de Demer en de Hermanus Boexstraat te injecteren met meer levendigheid, ook na sluitingstijd van de winkels, hebben we een aantal ontwerpthema's onderzocht. In de eerste plaats het thema: 'achterzijdes worden voorzijdes'. Toen kwamen we vanzelf op het spoor van ons tweede thema: 'ruimte maken-ruimte verbinden'. De hoven achter de bestaande bebouwing zijn vrij ruim van opzet en functioneerden aanvankelijk als expeditieterreinen. Nu liggen ze er rommelig bij of staan vol met geparkeerde auto's. Volgens ons zijn deze hoven cruciaal bij de ontwikkeling voor het wonen boven winkels en bij de kwaliteitsimpuls voor de binnenstand als geheel. Verbeter hier de verblijfskwaliteit, voeg hier stadsgroen toe, creëer doorsteken naar de winkelstraten en situeer hier bijvoorbeeld ook de voordeuren van de appartementen die boven de winkels gecreëerd worden.'

Opdrachtgever Architectuurcentrum Eindhoven m.m.v. Stichting Bescherming Wederopbouw Erfgoed Eindhoven, 2010
Subsidie Stimuleringsfonds voor Architectuur
<http://www.uarchitects.com/>

18

PICKNICKBANK XXL

Studio Maatwerk, Eindhoven: 'In opdracht van Woonbedrijf ontwierp en realiseerde Studio Maatwerk een unieke extra grote picknickbank in een groenvoorziening aan de Karel de Grotelaan in Eindhoven. Deze 'opgeschaalde' picknickbank geeft de gebruiker een plek waar je je weer klein mag voelen en levert een opvallende en uitnodigende ontmoetingsplek op.'

Opdrachtgever Woonbedrijf

Locatie Karel de Grotelaan, Eindhoven

Betrokken partijen Mieke Meijer (uitvoerder), Van Tour BV.

Foto Verse Beeldwaren

<http://www.studiomaatwerk.nl/>

19

20

MUURBLOEMPJE

Martijn Wilms, Eindhoven: 'De ringweg rondom het centrum van Eindhoven zorgt voor de ontsluiting van de stad. Hoewel de ringweg veelal een vlak en breed profiel heeft, ontstaan incidenteel niveauverschillen bij de ontmoeting met andere verkeerswegen, bijvoorbeeld bij de kruising van de ringweg met het Eindhovens Kanaal. Wat begint met een serie van groene taluds met bruggelen, eindigt in een op- en afrit met blinde keerwanden. Om de grenzen van het openbare gebied te verzachten kunnen de keerwanden worden bekleed met een verticale stadstuin. Dit weelderige groen biedt bewoners compensatie voor het gebrek aan uitzicht, terwijl de rijke vegetatie nestgelegenheid biedt voor verschillende vogelsoorten. Door buurtbewoners bij de aanleg en het onderhoud van de verticale stadstuin te betrekken, worden onderlinge contacten tussen buurtbewoners gestimuleerd. De toepassingen van een spiegelwand vergroot visueel de ruimte tussen de keerwand en de bebouwing. De tuinhekjes vormen een sierlijke beëindiging voor de verticale stadstuin, en rijgen als een wit lint de groene taluds, bruggelen en keerwanden aan elkaar tot één geheel.'

GREENSPOTS RELOADED

BYTR, Rotterdam: 'Eindhoven behoort tot de groenste steden van Nederland en toch hebben niet veel inwoners het gevoel in een groene stad te wonen. Ons onderzoek Greenspots reloaded laat zien op welke manier de binnenstad groener gemaakt kan worden. De ruimte in de binnenstad is schaars. Een psychische, functionele en ruimtelijke analyse van de stad is gemaakt, op basis waarvan een aantal voorbeeldprojecten is uitgewerkt. Op een overzichtelijke manier zijn de kosten en baten inzichtelijk gemaakt. Er is gezocht naar innovatieve oplossingen op het gebied van groen in de binnenstad, die een inspiratiebron vormen voor toekomstige ontwikkelingen in de stad.'

Opdrachtgever gemeente Eindhoven, 2009

Team Tjerk van de Wetering, Richèl Lubbers, Frank Timmers, Koen Pörtzgen, Dominique Vermeulen

<http://www.bytr.nl/>

21

GELIJKVLOERS SAMENLEVEN

Marja van Zanten, Waalre: 'Gelijkvloers Samenleven maakt het mogelijk voor mindervalide mensen om zich vrijelijk te bewegen door de straten van Eindhoven. De vergrijzing laat niet op zich wachten, zo ook in de stad Eindhoven waar veel seniorenwoningen aanwezig zijn. Elke functie, voet- en fietspad, rijweg, parkeerplaats, behoudt zijn eigen kleur en structuur, maar er zijn geen hoogteverschillen meer.'

22

BENENSTAD

In opdracht van de Stichting Ondernemersfonds Eindhoven Centrum (SOEC) heeft CCORE een attractieve en effectieve manier bedacht om gebieden 'Dommelstraat' en 'De Bergen' toegankelijker te maken en meer te betrekken bij de binnenstad. Het riviertje de Dommel was de inspiratie voor het ontwerp van de Lichtlijnen en de SuperZebra. Blauwe meanderende kleurvlakken op straat, 's avonds aangevuld met golvende lichtlijnen waarin 'dml' te lezen is, begeleiden de bezoeker vanuit de binnenstad naar de Dommelstraat. Bij de Bergen hebben de aanwezige hoogteverschillen gezorgd voor groene horizontaal golvende strepen en een poort van lichtlijnen met vergelijkbare kleur en vormtaal.

Opdrachtgever SOEC (Stichting Ondernemersfonds Eindhoven Centrum)

Ontwerp CCORE (Creatief Collectief Openbare Ruimte Eindhoven)

Projectteam CCORE Hans van de Schoot (Studio Schoot); Gudule Martens (Krachtgroen); Joris Visser (Bureau Sculptaal); Wieneke Linsen (Studio Schoot); Manuel Wijffels (Denovo Design); Marcus van Roode (Marcus van Roode); Tom Veeger (Atelier Tom Veeger); Jacco Zwart (Armada Outdoor); Birgit Schoenaker (à la Birgitta).

<http://www.ccore.nl/>

VLOEIEND GROEN

Wesley Duis, Dordrecht: 'Het station in Eindhoven is voor veel mensen de entree van de stad. Het openbaar vervoer komt hier het centrum van de stad binnen. Ook staat het gebied in verbinding met de ring die zich om het centrum van de stad bevindt. Verblijfskwaliteit van dit gebied is cruciaal. De inwoners van Eindhoven die vanuit het noorden het station benaderen en de diverse bezoekers van het station en de stad zullen door deze ingreep een betere eerste indruk krijgen van de stad. Tevens zal het een ingreep zijn die door veel mensen wordt gezien'.

23

EEN ECOLOGISCH ENERGIE NETWERK

Nu onze energieproductie langzaam duurzaam wordt, kan ook haar transport groener. Het maaiveld onder het elektriciteitsnet heeft de potentie om een samenhangend ecologisch netwerk en een waardevolle recreatieve structuur te vormen. In de verre toekomst kan het hoogspanningsnet uitgroeien tot een groot Nationaal Park, en ontbrekende schakels invullen in een wijdvertakt Europees ecologisch netwerk. Energiebedrijven, provincies en gemeenten hebben met groot enthousiasme gereageerd op het concept en een coalitie om de eerste kilometer Ecologisch Energie Netwerk (EEN) te realiseren is in de maak.

In Eindhoven is een studie verricht naar een hoogspanningstracé dat door Woensel voert over een lengte van 5,5 kilometer. De ruimte onder de lijnen is een typische bufferzone met volkstuinten, parkeerplaatsen en verlaten grasvelden. Deze bufferzone verbindt in potentie twee belangrijke natuurgebieden: het Nuenense bos en landgoed de Wielewaal. Uitgaande van de samenstelling van de grond, de reeds aanwezige natuur en het landschapstype van deze natuurgebieden kunnen talrijke doelsoorten worden bediend: vals heideblauwtje, zilveren maan, geelsprietdikkopje, Twee- kleurig hooibeestje, bosparelmoevlinder, dwergmuis en de veldspitsmuis. Om zoveel mogelijk dieren- en plantensoorten aan te trekken moeten de desolate gazons veranderen in wilde rijke weilanden en heide, struikgewas en struweel.

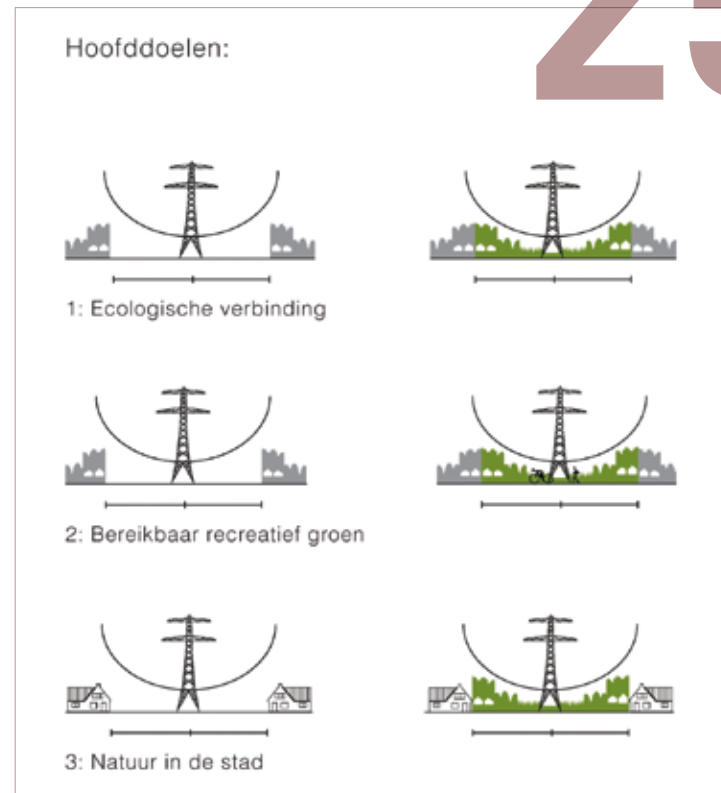
Het team EEN bestaat uit .FABRIC en LOLA Landscape Architects en STUDIO 1:1

<http://www.fabrications.nl/>

<http://www.lolaweb.nl/>

<http://www.studio1op1.nl/>

25

26

CLAUSPLEIN 2.0

Maud van Banning, Eindhoven: 'Het Clausplein wordt begrensd door drukke wegen waar hard gereden wordt. De onderbouw van de Regent benadrukt dit door de spoilerachtige ronde luifel. Bovendien is de Regent naar de weg gericht en niet naar het plein. Het plein functioneert nauwelijks als een prettig verblijfsgebied. Het Clausplein is meer gebaat met een kleinschalige sfeer, zoals in het gebied de Bergen. Met dit idee worden er kleine winkeltjes en kiosken geplaatst. Deze vormen een nieuwe 'pleinwand'. In de kiosken, van twee of drie verdiepingen hoog, kunnen beginnende winkeliers een ruimte huren, een beetje zoals vroeger de kiosken op het 18 Septemberplein. Een betaalbare plek voor commerciële starters! Dus straks gaan we met z'n allen naar het Clausplein voor dat unieke cadeautje, het beste koopje, die fijne kapper of die heerlijke lunch! Daarnaast nodigt de Krabbedans kunstenaars uit om buitenexposities op het plein te maken. Zo kan het Clausplein een uitnodigende plek worden die je niet mag missen.'

<http://www.ateliereen.nl/>

GROEN GRID

Liz Dewitte, Eindhoven: 'Ik stel voor om drie bestaande groenzones in Eindhoven Noord te verbinden met groene doorgangen. Deze zones zijn: Henri Dunantpark, de groene long van Vlokhoven en de vijvers van Eckart. Door deze zones met elkaar te verbinden ontstaat er een recreatiegebied in de woonzone. Door de historische bebouwing rond de Vlokhovenseweg in de groenzone te betrekken wordt deze het hart van de hele gemeenschap. De groene verbinding zorgt mogelijk voor meer interactie in de wijk. Een wijk die door velen als gespleten wordt ervaren, met de Vlokhovenseweg als fysieke en mentale scheiding.'

Afbeelding 1 gebied rond Vlokhovense weg met zone 1: Henri Dunantpark;

zone 2: groene long Vlokhoven en zone 3: vijvers van Eckart

Afbeelding 2 maquette van zone 2: groene long met speelveldjes, bloementuin etc.

27

GROENE ABRI

Groeneabri's vormen de schakels binnen de groene rotonde. Deabri's krijgen een groen dak en groene wandpanelen. Duurzame gadgets maken vormen van duurzaamheid zichtbaar. Bedrijven die zich richten op maatschappelijk verantwoord ondernemen kunnen hier de reclame als totaal beleving van duurzaamheid tonen.

Opdrachtgever gemeente Eindhoven, 2009

Projectteam Jackel Henstra en Joost van 't Klooster, KAW-e Eindhoven (voorheen: WVTTK architecten), i.s.m. CBS Outdoor, Best.

Locatie Mathildelaan, voor Media Markt
<http://kaw-e.nl/>

29

DE WITTE DAME

Birgit Schoenaker, Eindhoven: 'De Witte Dame is een prachtig gebouw. Door de verdiepingen te verbinden met een groenstrook loopt de oude structuur van het gebouw door.'

<http://www.alabirgitta.nl/>

CLAUSPLEIN PERGOLA

Birgit Schoenaker, Eindhoven: 'Ik wil de Regent, die nu als een kolos redelijk los bij het Clausplein staat, betrekken bij het plein door een pergola, die meeloopt met de ronding van het gebouw en doorloopt op het plein. Dit geeft een extra dimensie aan het plein en natuurlijke schaduw. Tussen de twee pilaren van de pergola een klein bankje om ook alleen te kunnen zitten. Wijziging van de oprit naar het plein om dit op een begrijpelijke plaats te krijgen. Verwijdering van de fietsen stalling daar. Kan naar de rand van de binnenring verplaatst worden. Zodat het terras meer ruimte krijgt.'

<http://www.alabirgitta.nl/>

30

KERK WORDT...

Liz Dewitte, Eindhoven: 'In de Ploegstraat, op loopafstand van het centrum, bevindt zich de Heilig-Hartkerk ontworpen door de architecten Dom Paul Bellot en Hendrik Christiaan van de Leur. Het opvallende gebouw opgetrokken in baksteen is een Rijksmonument en werd gebouwd in de jaren 1929 - 1931. Hoewel de kerk zijn oorspronkelijke functie verliest bezit het gebouw alles om een fantastisch concertgebouw te worden: een grote ruimte onder gebogen gewelven; een zeer goede akoestiek; grote koorruimte in koorschelp; achterin een zangzolder met groot orgel. Samen naar muziek luisteren brengt de gemeenschap samen, gelovigen en ongelovigen, terwijl de mystieke sfeer van het gebouw blijft behouden.'

31

32

INSECTENSNELWEG

Denkkamer, Gemert: 'Het idee van een insectensnelweg kan bijna overal worden uitgevoerd in de gehele stad. De gekozen locatie is Veldmaarschalk Montgomerylaan die loopt vanuit het centrum tot de ring van Eindhoven. De dagelijkse verkeersstroom wordt uitgebreid met verhoogde wegen voor bijen, motten, vliegen en daarmee ook vogels.'

<http://www.denkkamer.com/>

HARDLOOPBAAN

Denkkamer, Gemert: 'Door in het straatprofiel een meer gevarieerde reeks van snelheden aan te bieden kan iedereen bewegen in zijn eigen tempo. Zo ontstaat ook ruimte voor hardlopers. Een sport en vrijetijdsbesteding die veel mensen in Eindhoven beoefenen of zouden willen beoefenen.'

<http://www.denkkamer.com/>

33

JAN VAN LIESHOUTSTRAAT

Arjan van Mourik, Eindhoven: 'De Jan van Lieshoutstraat, midden in Eindhoven, is de meest directe verbinding tussen het marktplein en het Catharinaplein en heeft de laatste jaren flinke vooruitgang geboekt aan kwaliteit en sfeer. Er is echter nog een laatste stap te maken om van deze straat een volwaardige winkelstraat te maken in plaats van de verbindingsroute die het nu is. Halverwege de Jan van Lieshoutstraat bevindt zich de achterzijde van de HEMA. Dit vervallen deel doet volledig afbreuk aan het straatbeeld en komt de beeldvorming bij bezoekers van Eindhoven niet ten goede. Ik stel de volgende aanpassing voor. Maak van de 'achteringang' van de HEMA een volwaardige ingang door het terugleggen van de gevel. Hierdoor ontstaat er ruimte voor een klein openbaar plein met niet-commerciële zitplekken. Doordat de voorgestelde ingreep deels 'uitsteekt' ontstaat er een focuspunt in de straat. Hierdoor wordt de aandacht weggetrokken van de tegenovergelegen laad- en loszone van het Muziekgebouw.'

<http://www.avmdesign.nl/>

34

GAGELBRUG

Reinoud Boland, Eindhoven: 'De Gagelbrug overbrugt de Vonderweg en verbindt daardoor de twee losse einden van de Gagelstraat. De brug vormt een schakel in de fietsroute vanuit Strijp en het verderop gelegen Meerhoven naar de binnenstad en het station. Hierdoor worden de drukke kruispunten bij het Philips Stadion (Vonderweg / Mathildelaan) en de moskee (Vonderweg / Willemstraat) vermeden. Om de fietsers niet te zwaar te laten trappen wordt de brug verlengd en krijgt daardoor een extra verbinding tussen stadion en moskee. Deze vormt op de wedstrijddagen van PSV een prachtige wandelroute naar het stadion. De sterke slinger die de brug in de richting van de Gagelstraat krijgt zal voor iedere fietser een uitdaging zijn en wordt zo een echte attractie.'

35

DORPSE DRIEHOEK AAN DE STRIJPSESTRAAT

Sinds jaar en dag bevindt zich aan het historische lint Willemstraat-Strijpsestraat een lelijke open ruimte, deels afgebakend door omhoog geplaatste betonnen stoepranden, en in gebruik als parkeerplaats voor (huur)auto's. Deze ligt tussen de Gagelstraat en de Langdonkenstraat. In het streven naar een grotere herkenbaarheid van de Eindhovense linten is dit een uitgelezen kans om de Willemstraat / Strijpsestraat een passende invulling te geven, die iedereen duidelijk maakt dat we hier in een oude dorpskern verblijven. Dit is tevens een statement tegen de treurige nieuwbouw uit de jaren negentig aan de overzijde van de straat, op de plaats van de oude linnenfabriek. Verder is er een toenemende behoefte aan grondgebonden seniorenwoningen nabij het stadscentrum. Beide aspecten kunnen hier moeiteloos worden geïntegreerd. Het voorstel is om de driehoekige ruimte van een dorpse bebouwing te voorzien in de vorm van seniorenwoningen in nieuwe langgevel boerderijen. Met de voorgestelde 'nieuwe' langgevelboerderijen wordt de oude verbinding tussen Eindhoven en Strijp eindelijk een beetje dorps, en senioren zijn niet langer aangewezen op appartementen die ze eigenlijk niet willen.

Inzenders Jaap Margry, Anneke van Sonsbeek en Rob van der Wijst

<http://www.belleville-stedenbouw.nl/>

<http://www.sab.nl/>

36

37

DE WILLEM STRIJP RAMBLAS

Willemstraat en Strijpsestraat zijn belangrijke toegangswegen naar het centrum en vormen tevens een historisch lint. Tegenwoordig is het een soort stedenbouwkundig rampgebied, vanaf het Clausplein tot aan de Hastelwea. Braakliggende terreinen, leegstand, grove ingrepen uit de jaren tachtig en onbegrijpelijke keuzen op gebied van typologie en straatinrichting. Van de oude lintbebouwing zijn gelukkig nog waardevolle fragmenten over. Dit biedt ook kansen voor een krachtige structurele verbetering. Met de Willem Strijp Ramblas transformeren we de troosteloze aanlooproute naar het centrum in een flaneurboulevard vanuit Strijp naar het Wilhelminaplein en naar de stad. Met ruimte voor voorzieningen, ontmoeting en spel. We splitsen de rijrichtingen en maken bij kruisingen langzame oversteekplekken. Weliswaar volgen we niet de historische rooilijnen, maar dat weegt ruimschoots op tegen de kwaliteitwinst. Het herstelde woninkje krijgt een plaats op de ramblas en kan een horecafunctie krijgen, een winkeltje of een maatschappelijke voorziening. Aan de oostzijde van de Vonderweg gaat de Ramblas over in een Shared Space inrichting waar de auto te gast is. Het huidige straatprofiel lijkt wel een hindernisbaan. Gooi alle betonbanden en andere onnodige hoogteverschillen eruit en maak één vlak voor iedereen. Shared Space heeft verschillende oplossingen om het parkeren te reguleren. Fietser, voetganger en rolstoelgebruiker kunnen dan overal komen; de auto heeft beperkter toegang. Dat willen we toch? Kwaliteit van de openbare ruimte is ook een medicijn tegen de oprukkende leegstand.

Inzenders Jaap Margry, Anneke van Sonsbeek en Rob van der Wijst

<http://www.belleville-stedenbouw.nl/>

<http://www.sab.nl/>

EINDHOVEN HIGTECH, DESIGN EN DORPS

Eindhoven profileert zich als een moderne industriestad, gedragen door de thema's Hightech en Design. Ze heeft daarbij steeds meer afstand genomen van haar dorpse oorsprong, die daar juist zo'n prachtige aanvulling op kan vormen. De historische linten dreigen te verloederen door het ontbreken van regie op architectuur en inrichting. Ze raken hun herkenbaarheid kwijt door grootschalige nieuwbouw en te veel verkeer. Ons voorstel is om de dorpse linten en pleinen als identiteitsdragers toe te voegen aan Design en Hightech. En, om met strenge beeldkwaliteitplannen de linten weer herkenbaar te maken door samenhang in inrichting en architectuur. We gaan de unieke combinatie van Hightech, Design en Dorps uitdragen. Loop- en fietsroutes worden aangegeven. Er worden tours voor toeristen en expats georganiseerd. De Strijpse, Gestelse en andere Eindhovense dorpelingen herkennen zich weer in een Brabantse omgeving. De kenniswerkers kunnen daar bijkomen buiten de HTC en buiten het opwindende en kosmopolitische centrum. En, de toeristen hebben er een argument bij om hier naartoe te komen.

Inzenders Jaap Margry, Anneke van Sonsbeek en Rob van der Wijst
<http://www.belleville-stedenbouw.nl/>
<http://www.sab.nl/>

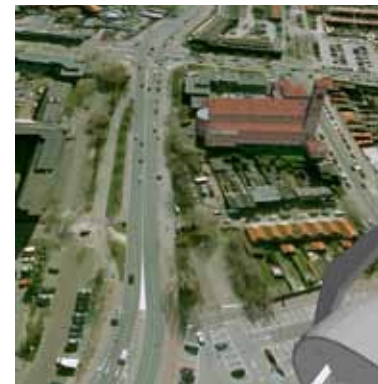
38

39

VONDERWEG PARKWAY

De Vonderweg is een keihard onderdeel van de Eindhovense binnenring, en tevens toneel van dagelijkse files in de spits. Het is een toegevoegde verkeersader uit de jaren zestig die de oude Gagelstraat doorsnijdt. De weg vormt een barrière tussen oud Strijp en het Eindhovense centrum. De afstand tussen de gebouwen aan weerskanten van de weg is groot: meer dan 60 meter, soms 70. Deze ruimte kan ten goede worden benut als de voorterreinen van de kantoren bij de publieke ruimte kunnen worden betrokken. Hier wordt nu geparkeerd, achter hekwerken. Door de rijweg te versmallen naar 2 rijbanen à la Boschdijk (verderop in de Mauritsstraat is dat ook zo!) en te verleggen met een slingerend verloop, kan de Vonderweg veranderen in een weg door een park, een heuse Parkway! Dit Vonderpark verbindt Oud Strijp met het centrum, het brengt voor langzaam verkeer, de continuïteit weer terug in de Gagelstraat. Het Philips Stadion ligt hierdoor ineens aan een park...

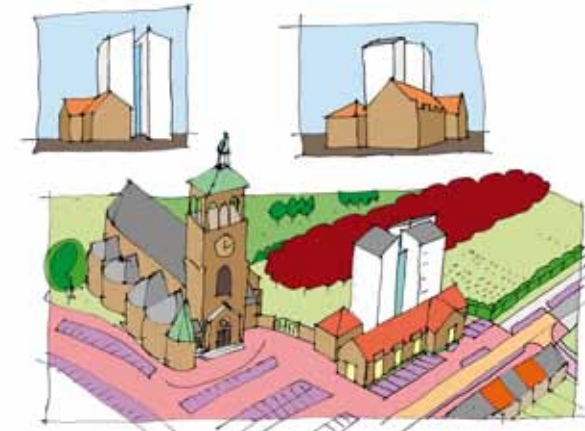
Inzenders Jaap Margry, Anneke van Sonsbeek en Rob van der Wijst
<http://www.belleville-stedenbouw.nl/>
<http://www.sab.nl/>

NIEUW LEVEN VOOR DE ARK, EEN BOOST VOOR HET TRUDOPLEIN

Jaap Margry, Eindhoven: 'Sinds 2009 verpietert De Ark, een voormalig patronaatsgebouw aan het Trudoplein. Ik stel voor om tussen De Ark en de begraafplaats een woontorentje in 6 lagen te plaatsen. Samen met de kap van De Ark kunnen hierin ca 25 zorgwoningen worden ondergebracht. De begane grond van De Ark wordt gebruikt als gezamenlijke ruimte en voor buurtdoeleinden. Deze zal, met grote ramen, tot op het maaiveld het Trudoplein een enorme boost geven. De bewoners vinden een unieke woonomgeving pal naast de voorzieningen. De omwonenden behouden het vertrouwde beeld van De Ark, aangevuld met een belangrijke nieuwe buurtvoorziening. Voor de zorgwoningen is een afnemende partij geïnteresseerd. We kunnen dus meteen aan de slag. Een win-winsituatie in een dynamische historische omgeving!'

<http://www.belleville-stedenbouw.nl/>
<http://www.sab.nl/>

40

HET BELANG VAN ARTICULEREN

Martijn van Gorp en Lieke Göritzlehner, Zwolle: 'De publieke ruimte gaat niet alleen over het maken van 'straten en pleinen', maar ook over het articuleren van ruimtes met een menselijke maat. De rode bestrating die de binnenstad van Eindhoven bedekt geeft een beeld van de problemen die ontstaan door een grootschalig en eentonig ontwerp. Deze ongedefinieerde ruimte wordt al gauw onduidelijk te gebruiken ruimte, waarin de gebruiker zonder leidraad of herkenningspunten beweegt. Door de ruimte in te delen ontstaat variatie en kan richting worden gegeven. Met het creëren van specifieke plekken ontstaan herkenningspunten en kan de gebruiker zich oriënteren. Een indeling in straat en stoep is een voorbeeld van het articuleren van ruimte. De gebruiker krijgt een duidelijke positie tussen de bebouwing. Het maken van plekken vraagt niet om ingewikkelde ingrepen, maar wel om aandacht voor de manier waarop ingrepen worden gemaakt. Met behulp van groen, zitobjecten, verlichting en materiaalverschillen kunnen specifieke plekken worden ingepast. Het materiaalgebruik is hierin zeer belangrijk. Materiaal zorgt voor schaal, verzorgt aansluitingen en overgangen tussen verschillende elementen en geeft sfeer aan het straatbeeld. Duidelijke randen versterken de indeling van de ruimte...'

<http://www.liekegoritzlehner.nl/>

41

GELUIDEN EN GEUREN

Denkkamer, Gemert: 'De stad is een zeer visuele habitat. Onze zintuigen worden gedomineerd door de dingen die we zien. Dit is hoe we de plaats waar we wonen waarnemen. De stad Eindhoven zou een meer bedwelmende, sensuele plek zijn als al onze zintuigen worden geprikkeld. Door het toevoegen van geluiden en geuren aan het weefsel van de stad is het mogelijk om 'decors' te maken die belangstelling wekken en betrokkenheid bij de stad, ook al is dat in negatieve zin. Bijvoorbeeld een plek die angst op roept. Het wordt een stad die je raakt.'

<http://www.denkkamer.com/>

42

DEURMAT

Denkkamer, Gemert: 'Een deurmat die je als bezoeker van Eindhoven al in de lucht vriendelijk welkom heet. Deze gedachte hebben we vertaald naar een maaipatroon in de grasvelden op en rondom Eindhoven Airport. Alvorens het vliegtuig contact maakt met de grond worden bezoekers van de stad welkom geheten.'

<http://www.denkkamer.com/>

45

46

PRISMA'S

Denkkamer, Gemert: 'Urbane objecten illustreren de breking van licht en vertellen zo ook het verhaal van de Lichtstad. De prisma's tonen het fascinerende effect van het opsplitsen van ogenschijnlijk wit licht naar een spectrum aan kleuren.'

<http://www.denkkamer.com/>

43

DAMESTOILET

Denkkamer, Gemert: 'Urinoirs voor heren zie je overal. Maar waar is het toilet voor dames? Een interessante ontwerpogave die wereldwijde toepassing zou kunnen krijgen.'

<http://www.denkkamer.com/>

44

BLIK

Denkkamer, Gemert: 'Parkeren en parkeerplaatsen. Een noodzakelijk kwaad. Maar wat als per parkeerplaats wordt bepaald welke kleur auto er mag parkeren? Van boven af worden de auto's pixels en vormt het parkeerterrein een kleuren pallet, schilderij of beeldmerk.'

<http://www.denkkamer.com/>

KLIMTOREN

Denkkamer, Gemert: 'Hoogbouw als markerpunt, als programmatische verdichting, als beeldmerk, als... attractie. Dit voorstel maakt van de Vesteda Toren een klimtoren. Een grotesk en schijnbaar onbedwingbaar gebouw wordt overwinbaar.'

<http://www.denkkamer.com/>

47

KANAALSTRAND

Denkkamer, Gemert: 'Lekker zonnen in het centrum van Eindhoven. Het kanaal loopt tot in het centrum van Eindhoven. Het eindpunt is nu een weinig interessante publieke ruimte. De oriëntatie ten opzichte van de zon en de aanwezigheid van water vormen de ingrediënten om hier een stadsstrand te maken. Compact qua maat maar een buitenruimte die we in het centrum van Eindhoven nog niet kennen.'

<http://www.denkkamer.com/>

48

LICHTPLEIN PLUS

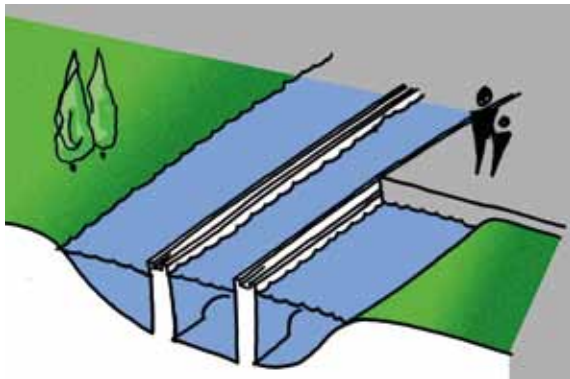
Kim Hill, Eindhoven: 'Het Lichtplein is één van die vergeten pleinen in Eindhoven. Als passant over de Emmasingel loop je voorbij het Lichtplein. Dit komt omdat het plein helemaal ingesloten is door hoge gebouwen. Er is slechts één grote toegang tot het plein, maar hier staan fietsenstallingen hinderlijk in de weg. Door bij de oversteek vanuit de binnenstad een herkenningspunt te creëren komt het Lichtplein weer onder de aandacht. Er ontstaat een verbinding tussen de binnenstad (Philips Museum) en het Lichtplein.'

<http://kimhill.nl/>

50

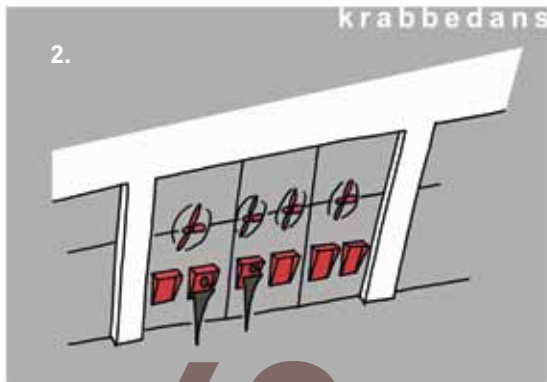
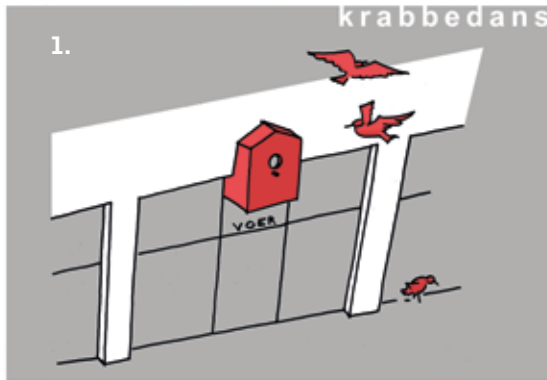
51

STADSGRACHT 2.0

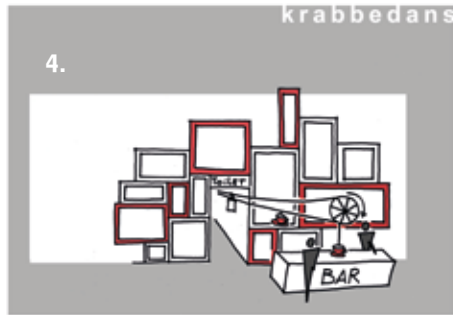
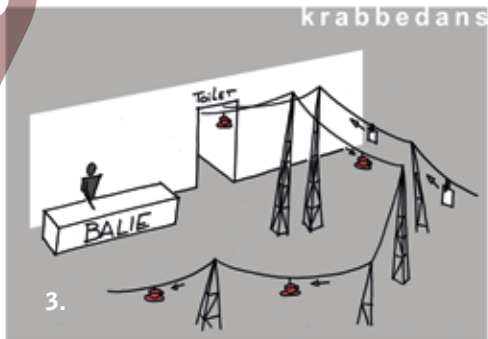
Koen Mulder: 'Het minder aantrekkelijk maken van de binnenring is een geweldig idee. Zeker als de binnenring wordt herbestemd tot woonerf. Breng de stadsgrachten terug en laat de bus rijden op speciale betonnen rails. Aanlegplaatsen zijn de haltes...'

49

DE KRABBEDANS PLUS

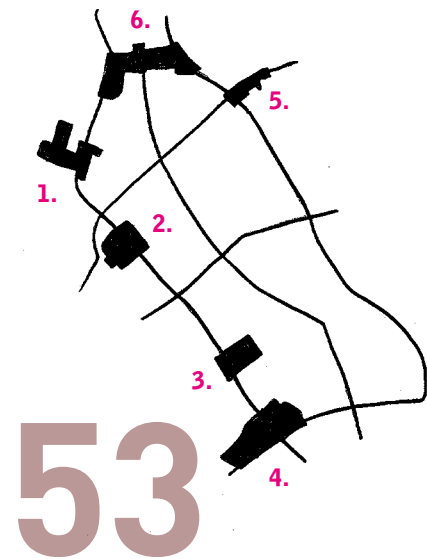
Koen Mulder, Eindhoven: 'Tijdens een van de ontwerpontmoetingen van het Architectuurcentrum waren we te gast bij de Krabbedans. De vraag: Hoe kan de zichtbaarheid van de Krabbedans worden verbeterd? Dit zijn enkele ideeën. 1. Elke goede stad heeft een duivenvoederplek. De Krabbedans zou een duiventil met rode Krabbedansduiven kunnen plaatsen. 2. Door de nabijheid van de woontoren De Regent waait het hard bij het Clausplein. Dit kan de Krabbedans uitbuiten door de inzet van geluidsabsorberende telefooncellen, waar je met behulp van windenergie je telefoon kunt opladen. 3. Krabbedans bundel je krachten met het naastgelegen café! Via de toiletten is een doorgang mogelijk. Is het niet een unieke ervaring om bij de Krabbedans een kopie koffie te drinken dat bij de burens is gemaakt? 4. Tegelijk kan natuurlijk ook het buurcafé van de Krabbedans profiteren, door ook hier kunst te exposeren.'

FIETSTRIBUNE 52

Margriet Eugelink e.a., Eindhoven: 'Dit idee vaneen fietstribune ontstond tijdens de ontwerpontmoeting die het Architectuurcentrum op 23 augustus organiseerde. Aanleiding was het denken over de parkeerproblematiek rond fietsen in de binnenstad. Waarom niet de fiets parkeren voor de winkel of de horaca-gelegenheid die je bezoekt? Door de combinatie met een tribune ontstaat een nieuw stadsmeubel dat interactie prikkelt.'

<http://www.vanakenarchitecten.nl/>

KRALENSNOER

Teske de Ruiter: 'De buurten die de binnenring aan elkaar rijgt hebben een voorpost die zich aan en over de weg presenteert. Het grappige is dat in de huidige stedenbouwkundige structuur deze plekken al aanwezig zijn. Denk aan bijvoorbeeld het Fensterrein (2). Dit is nu nog een parkeerplaats maar het zou een prachtige voorpost kunnen worden voor de levendige Bergen. Dat geldt ook voor het Lichtplein (1), Stadhuisplein (3), het park rond het Van Abbemuseum (4), het potentiële plein bij de Pathé (5) en het 18 Septemberplein (6). Deze pleinen kunnen worden ingezet als voorpostplein om identiteit te geven aan de binnenring, maar ook om de toegankelijkheid en economische vitaliteit van deze buurten te vergroten.'

<http://www.verhoevenderuijter.nl/>

GLOEIFIETSENREK

Tineke Bronsveld, Hilversum: 'Het station is een prachtig gebouw, het plein ervoor is mooi aangelegd, maar de fietsen zijn een doorn in het oog. Ik stel voor om de fietsen te parkeren achter een muurtje. De introductie van gekleurd licht verwijst naar het imago van Eindhoven als lichtstad. Tegelijkertijd onthouden fietsparkeerders door de lichtkleur waar hun fiets staat...'

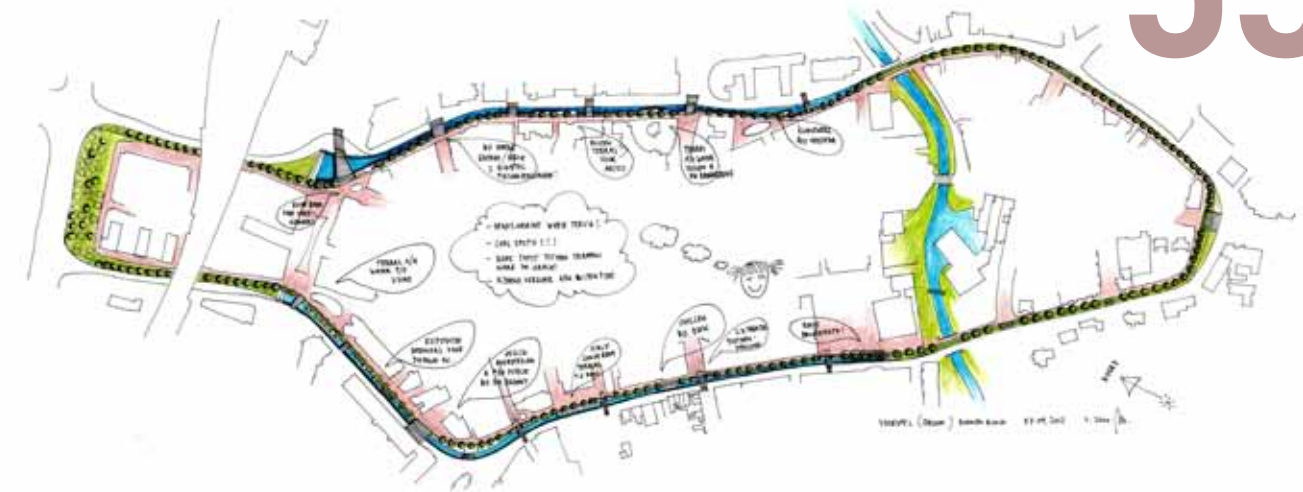

54

PANORAMA EHV

Margriet Eugelink, Eindhoven: 'Ideeetje voor de binnenring: breng de stadsgracht terug! Volop kansen: aanlegsteigers; bruidsfoto's aan de gracht; veilig oversteken; bruggen; terras aan het water...'

<http://www.vanakenarchitecten.nl/>

55

56

SCHADUWTEKSTEN

Izabela Bolo, Eindhoven: 'Ik stel voor om op strategische plaatsen met schaduwen te gaan communiceren.'

<http://www.izabelaboloz.com/>

03. TIJDELIJKHEID, LEEFBAARHEID EN CO-CREATIE

Op 12 maart 2012 introduceerde architect Helena Casanova de strategie ‘Public Space Acupuncture’ tijdens een lezing bij het Architectuurcentrum Eindhoven. Public Space Acupuncture gaat over de inzet van slimme, kleinschalige ingrepen die een bijdrage leveren aan de kwaliteitsverbetering van de publieke ruimte in de wijk of buurt. Projecten zijn gericht op het tijdelijk gebruik van lege plekken of gebouwen, het strategisch toevoegen van groen, het creëren van zit- of speelelementen, of het herinrichten van (semi)publiek groen. Het thema is, mede door de economische crisis, actueler dan ooit, en kent in Eindhoven al een rijke traditie...

In de expositie GroundAbout, die van 4 september tot en met 4 oktober 2009 in de MU-ruimte te zien was, verkenden kunstenaar Frank Bruggeman en landschapsarchitect Ernst van der Hoeven het spanningsveld tussen gecultiveerde en spontane natuur in Eindhoven. In aanvulling op de tentoonstelling creëerden Bruggeman en Van der Hoeven zelf ook een stukje natuur: de ‘Dahlia Drive’. Tijdens de eerste editie van het kunst- en cultuurfestival Flux-S ‘annexeerden’ ze een stukje braakliggend Strijp-S door er 4.000 Dahlia’s te planten. Het was een eerste voorbeeld van Public Space Acupuncture in Eindhoven.

Een ander opmerkelijk project realiseerde Vincent Wittenberg in Woensel-West. In het voorjaar van 2009 werden hier honderd vooroorlogse woningen gesloopt. De lege ruimte werd aanvankelijk omsloten door een traditioneel stalen hekwerk. Op zoek naar mogelijkheden om het terrein meer te integreren in de wijk raakte ontwerper Vincent Wittenberg geïnspireerd door de bonte verzameling tuinhokjes in de buurt. Hij stelde voor het stalen hekwerk te vervangen door een uitvergroott tuinhek met twee poorten. Ook enkele bomen bleven op zijn verzoek gespaard. Door de ingreep werd de anonieme plek opeens bekend terrein.

In oktober 2009 vroeg Social Urban Space tijdens de Dutch Design Week aandacht het Luciferterrein, een ander braakliggend terrein in Eindhoven. Het gebied met flinke afmetingen ligt ingeklemd tussen de Kleine en de Grote Berg. Social Urban Space, een initiatief van diederendirrix architecten en [Z]100 producties, realiseerde er een tijdelijke installatie. Deze bestond uit planken die de contouren van de gebouwen van weleer weergaven. Op een wand werd een compilatie van films vertoond die productieprocessen uit het Eindhoven van de 19e en 20e eeuw lieten zien. En, uit zes boxen op het terrein klonken industriële geluiden die ook al verwezen naar de verdwenen fabriekscomplexen. Het project wilde de veranderende rol van de stedelijke ruimte ter discussie stellen. De stedelijke ruimte is niet meer eenduidig te verklaren als ontmoetingsplek of verkeersruimte, verblijfs- of transitruimte. De grenzen tussen binnen en buiten, tijdelijkheid en permanentie vervagen. Daarmee verandert ook de sociale interactie in de stedelijke ruimte.

Hoe kan die sociale interactie in de ‘betonnen jungle’ van Strijp-S worden vormgegeven? Hoe krijg je letterlijk meer leven in de brouwerij op een desolaat

terrein waar hoge monumentale gebouwen het beeld bepalen en een schoorsteen solitair in het open industriële landschap staat? Voor de inrichting van de openbare ruimte van Strijp-S ligt er een definitief plan van West 8. Dat wordt in fasen opgeleverd. Daarnaast is er tijd en ruimte voor uiteenlopende andere initiatieven. Dat heeft onder meer geresulteerd in de ‘plekken’ die de ontwerp-bureaus Lady Penelopy en Baas & Kleinbloesem na een pitch hebben ingericht. Daarnaast is er ruimte gegeven aan het thema ‘community garden’ dat resulteerde in 2011 in het project Wild-S van MU en het Rotterdamse Observatorium.

Op zaterdag 28 juli 2012 kreeg Wild-S een vervolg als Wild-C, een initiatief van MU samen met KOP Breda, Kunstpodium T Tilburg, CBK ‘s-Hertogenbosch, Landkunst (BKKC) en Sectie C (Smalle Haven). Ze transformeerden de parkeerplaats van de creatieve broedplaats Sectie C in een recreatieve vrijplaats. Hier kunnen nog tot en met de Dutch Design Week 2012 jong en oud, Eindhovenenaar en toerist, cultuur- en natuurliefhebber ontdekken, ontspannen en elkaar ontmoeten. Elf Brabantse talenten maken speciaal voor deze nieuwe ‘buitenplaats’ werk.

In juli 2012 kreeg de discussie over stadslandbouw in Eindhoven een impuls vanuit de politiek. Dré Rennenberg van het Ouderen Appèl Eindhoven brak een lans om braakliggende terreinen in Eindhoven om te ploegen en in te richten als ‘sociale moestuin’. De verbouwde groenten zouden beschikbaar moeten komen voor de Eindhovense voedselbank. Echter, het idee om in Eindhoven braakliggende terreinen in te zetten voor stadslandbouw is niet nieuw in Eindhoven. In 2010 begon Marije van der Park met enkele enthousiaste buurtbewoners in Eindhoven NatuurSUPER. Eerst op het terrein van la Citta Mobile, een voormalige garagecomplex aan de Vestdijk, later op een stukje wildernis aan de Tongelresestraat. Het project werd een succes. Inmiddels werkt NatuurSUPER aan drie tuinen: Boschveld in Den Bosch; Nobelveldje in Wageningen

en de Doortuin in Eindhoven, die inmiddels is opgeleverd. Uiteindelijk is landelijke spreiding het doel.

De kracht van dit soort locale initiatieven is dat het mensen bindt die bij elkaar in de buurt wonen. Het zorgt voor sociale cohesie en betrokken eigenaarschap. Dit eigenaarschap is ook een van de sleutelaspecten die Woonbedrijf inzet bij het transformeren van wijken en buurten. In 2010 organiseerde de woningcorporatie de ‘24 uur van ... Eckart en Vaartbroek’, een bijeenkomst waar vijftien professionals zich bogen over de uitdagingen voor deze naoorlogse wijken. De belangrijkste aanbevelingen waren: ruimte geven aan organische groei, dus spontane initiatieven; aansluiten bij de bestaande energie in de wijk en de inzet van expertise om de ideeën ook mogelijk te maken.

Voor Vaartbroek en Eckart is door 12N stedenbouw een aanpak voorgesteld om deze betrokkenheid stap voor stap te ontwikkelen. De eerste stap is gezet rondom 120 duplexwoningen aan de oostkant van het Amandelpark: De Sonseweg. Er is hier gekozen om deze goedkope woningen niet te slopen, maar juist de unieke kwaliteit te versterken. 12N ging bijvoorbeeld persoonlijk het gesprek aan met de bewoners over hun woonwensen en sprak onder meer over de invulling van de publieke ruimte tussen de bebouwing. Op basis van deze gesprekken ontwierp 12N vier scenario’s voor invulling van deze zones. Deze zijn op hun beurt weer intensief met de bewoners besproken, waarbij ze actief hebben ‘mee ontworpen’ door in een grote maquette bomen en andere objecten te plaatsen.

Daar waar bij de eerste public space acupuncture projecten in Eindhoven nog het accent lag op het tijdelijk en kunstzinnig transformeren van een plek verschuift momenteel de opgave. Ontwerpers worden meer en meer uitgedaagd na te denken over de strategieën waarmee plekken kunnen worden ‘ontwikkeld’. Het gaat daarbij onder andere over participatie en co-creatie, en het zoeken, mobiliseren en inzetten van bestaande kennis. Het thema public space acupuncture wil het denken hierover prikkelen.

Public Space Acupuncture: Helena Casanova en Jesus Hernandez, ‘Acupuncture. The regeneration of public life’, Scape 1, 2011, p. 18-25

Social Urban Space: Social urban space. Luciferterrein Eindhoven, diederendirrix/[Z]100 Producties Eindhoven 2009.

Wild S: <http://www.wild-s.nl/>

Wild C: <http://www.wild-c.nl/>

Stadslandbouw: ‘Plan voor sociale moestuin toren Tivoli’, <http://www.ed.nl>, dinsdag 24 juli 2012; ‘Voedselbank blij met moestuin’, <http://www.studio040.nl>, woensdag 25 juli 2012.

Natuursuper: <http://natuursuper.nu/>

Woonbedrijf en ‘betrokkenheid’: ‘Zaaien, kiemen, oogsten’, W Platform voor wonen (uitgave Woonbedrijf), nr. 5, 2012, p. 6-9; Project Vaartbroek/Eckart: <http://www.12n.nl>

57

DOORTUIN

In het voorjaar van 2011 heeft Thea van Eijk vanuit de Stichting Doornakkers het initiatief genomen te werken aan een tijdelijke invulling van de oude tennisbanen. Na de eerste fase van het opstarten van de stichting kwam Thea bij mij en Martijn van der Loo van Tuincentrum Soontiëns. Ook Maikel Brone van ReActive Vision en Madeleine Velthuizen van het project Biodiversiteitsmeter van Grontmij raakten betrokken. Er ontstond enthousiasme en draagvlak in de buurt en ook basisschool de BoschAkker en Korein Kinderplein leverden een bijdrage aan het project. In juni werd de tijdelijke DoornTuin feestelijk geopend.

Initiatief Stichting Doornakkers, Eindhoven

Betrokken partijen NatuurSUPER; Tuincentrum Soontiëns, ReActive Vision, Spelen Moet, BS BoschAkker, Korein Kinderplein.

Locatie Doornakkers, Berckelbosch
<http://natuursuper.nu/>

KANTOORTUIN STRIJP-S

Lady Penelope, Eindhoven: 'lekkkkker zitten in de zon, iPad in je handen en je lunchbox op schoot. Even naar de vogels luisteren en aan de kamille ruiken... Het idee is geboren uit een eigen behoefte. Je kunt op Strijp-S nergens zitten op een speciaal plekje met een bijzondere handtekening. Het meubilair heeft verschillende vrolijke kleuren om de tuin toegankelijk en afwisselend te maken. Als tegenhanger tegen het industriële en zakelijke. De enige plek op het terrein met de menselijke maat in de buitenruimte. Klein en knus, verfijning tussen de grote, bombastische vormen. In de tuin vind je een computermeubel, een loungemeubel en een vergadermeubel. De meubels vormen een familie en samen met het tegelpatroon en tuin een eenheid. Je kunt dus op verschillende manieren zitten. Wifi wordt aangelegd in de tuin en via facebook en een QR code kan er informatie opgevraagd worden over de planten en het ontwerp.'

Opdrachtgever Park Strijp Beheer

Locatie Strijp-S

<http://www.ladypenelope.nl/>

58

59

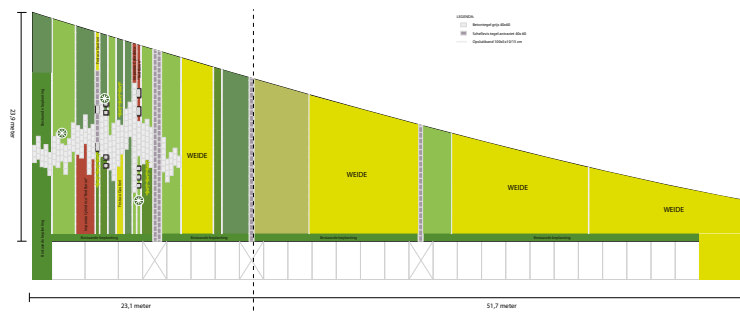
KANTOORTUIN STRIPE-S

Baas Kleinbloesem Office for design, Eindhoven: 'Het uitgangspunt voor het ontwerp van Stripe-S zijn luchtfoto's. De tuin levert vanuit de hoge omringende gebouwen een interessant lijnenspel op. De blauwe kleur refereert aan Philips en de historie van Strijp-S. Door kant-en-klare producten slim in te zetten en te verven is de tuin met een beperkt budget gerealiseerd. Kortom, een tuin uitgevoerd met speciale grassoorten en prefab zitelementen van beton.'

Opdrachtgever Park Strijp Beheer

Locatie Strijp-S

<http://www.baaskleinbloesem.com/>

60

SOCIALE MOESTUIN

Het Eindhovense gemeenteraadslid Dré Rennenberg van het Ouderen Appèl wil dat er een 'sociale moestuin' komt bij de toren van de Tivolikerk. (...) Het terrein ligt al geruime tijd braak omdat de kerk zelf is gesloopt in verband met nieuwbouwplannen. Die plannen zijn door diverse oorzaken onzeker geworden. Een moestuin zou een prima tijdelijke invulling zijn. De oogst van de moestuin zou ten goede kunnen komen aan de Eindhovense voedselbank.

Bron: 'Plan voor sociale moestuin toren Tivoli', www.ed.nl , dinsdag 24 juli 2012

<http://www.ouderenappel.nl/>

61

DESIGN IN DE WIJK

Studio Maatwerk, Eindhoven: 'Door middel van veldonderzoek in de wijk Gestel werd vormgeving door bewoners in de eigen openbare ruimte zichtbaar. De informele initiatieven voor het vormgeven van de eigen leefomgeving resulteerden in de ontwikkeling van vier 'sociaal betrokken' producten: het vogelwijkhuis; de bloempot-stoeptegel; de buurbank en de skylineschuttingstrip.'

Opdrachtgever Woonbedrijf

Locatie Stadsdeel Gestel

Betrokken partijen Ploegmakers Cultuurtechniek BV, Figuur Deco, Job Martens, Tom Frencken, Verse Beeldwaren

Foto's Verse Beeldwaren

<http://www.studiomaatwerk.nl/>

COURTYARD CULTURE

Nik van Nuland, Eindhoven: 'Met dit project, courtyard culture, wil ik buurtbewoners van dienst zijn bij het in gebruik nemen van lege plekken in de stad. Eindhoven kent er een hele hoop: bijvoorbeeld het Luciferterrein, het gebied tussen de Bergstraat en de Kleine Berg; of de lege plekken bij de uitbreidinglocaties Berckelbosch en Meerhoven. Het plan bestaat uit een driedimensionale catalogus van producten waarmee de lege ruimte op een eenvoudige manier kan worden ingericht: een plantenkas, zitobjecten; een theehuis; een klimobject; speeltoestellen etc. Kies samen met de burens en ga aan de slag...'

<http://www.studionvn.nl/>

62

HUTHUISJES

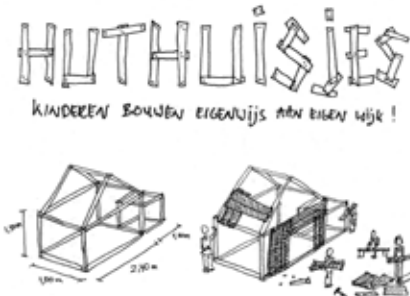
Rocco Verdult, Eindhoven: 'ben jij tussen de 6 en 14 jaar? En, woon je in of rond de Kruidenbuurt/Meerhoven? Doe dan mee en bebouw één van de tien houten geraamtes tot je eigen HutHuisje. Dit betekent dagen lang timmeren, zagen, spijkeren en versieren in de zomervakantie. We hopen dat jij er ook bent...'

Locatie braakliggende terreinen Korianderstraat (Kruidenbuurt) en Grasrijk (Meerhoven)

Periode 26-29 juli 2012

<http://www.roccoverdult.nl/>

<http://www.grashoek.org/>

63

WILD-C

Met Wild-C presenteert MU een 'nieuwe buitenplaats voor de 21ste eeuw'. Een plek waar de stad een beetje land wordt en het land een beetje stad, waar cultuur en natuur een pact aangaan en mensen graag wat langer verblijven. Een levende culturele hotspot. Dankzij een laagdrempelig, spannend en divers programma van kunst, design, muziek, performance, workshops en food kan iedereen er even of langer neerstrijken, voor inspiratie of vermaak, rust of spel.

Initiatiefnemers MU Eindhoven m.m.v. KOP Breda, Kunstpodium T Tilburg, CBK 's-Hertogenbosch, Landkunst (BKCC) en Sectie C (Smalle Haven)

Met projecten van o.m. Willem Claassen, Tim Hoefnagels, laBolleur, Angela de Weijer, Diego Sindbert, Florian de Visser, Sil Krol, Germen Zoer, Theodora Kotsi, Anita Hrnica en Paul Geelen.

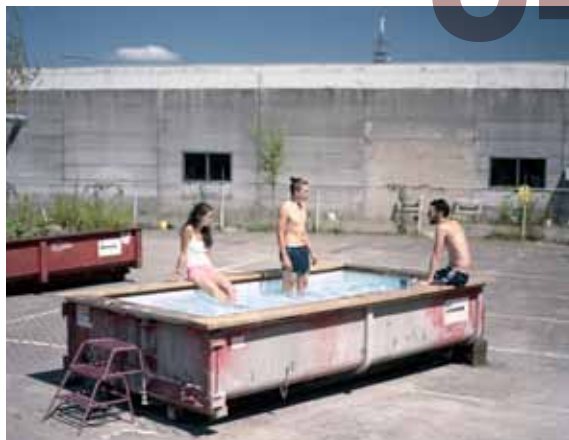
Locatie Daalakkersweg 2

Periode 28 juli t/m 28 oktober 2012

Afgebeeld project verplaatsbaar zwembad van Luuk van den Broek en Bob Schiller.

Foto Chaim Dijkstra

<http://www.wild-c.nl/>

64

65

DESIGNSCHUTTING BUBBLE

Veronique Hogervorst, Eindhoven: 'Ik raakte geïntrigeerd door het grote aantal 'vind ik leuk'-reacties op de Facebookpagina van America Today. Met enkele muisklikken kreeg ik inkijkjes in de privélevens en persoonlijke uitingen van de gebruikers. Ik maakte tekeningen van de vele terloopse foto's en tekstfragmenten, en creëerde een beeldverhaal rond de kernwaarden van America Today: responsibility, relaxed, entrepreneurial, student-like. De jonge generatie wordt geconfronteerd met een tijd waarin vluchtige momenten niet meer makkelijk kunnen worden uitgewist. Privacy versus openbaarheid staat onder spanning bij deze beeld- en tekstfragmenten op het 18 Septemberplein.'

Locatie bouwschutting rond de Bubble, 18 Septemberplein

Opdrachtgever America Today

Foto's Minke Haaksma

<http://www.veerland.nl/>

FIETSCROSSBAAN STRIJP-S

Op Strijp-S zijn ze druk bezig met de aanleg van een nieuwe fietscrossbaan. van zo'n 400 meter lang. 't is nu nogal zanderig, maar maandag worden er klinkers gelegd, ter breedte van een fietspad.

Eigenlijk moest er op die plek gebouwd worden, maar door de economische crisis liggen die plannen nu even stil. En dus is er mooi ruimte voor een crossbaan. Het is een initiatief van Eindhovenenaar Laurens Dingen, zelf een oud-prof BMX-er. Hij wil graag dat iedereen die maar wil, daar op elk moment van de dag kan komen crossen. Maar uiteraard wel op eigen risico...

Gepubliceerd op 17 augustus 2012 door studio040.nl

Initiatiefnemer Laurens Dingen

Locatie Strijp-S

66

67

SPEELTUINELEMENTEN

De Bever architecten, Eindhoven: 'Begin 2012 hebben we een speeltuin ontwikkeld, in de vorm van een spoorbaan die we allemaal kennen van vroeger. De speelbaan is opgebouwd uit gekoppelde betonnen elementen.'

<http://www.facebook.com/debeverarchitecten/>

<http://www.debeverarchitecten.nl/>

VLINDERTUIN

De Bever architecten, Eindhoven: 'De Vlindertuin is een doe-het-zelfproject waarmee iedereen met een klein budget zijn omgeving kan omtoveren tot een vlinderparadijs. De kooi is zo ontworpen dat de mazen van het gaas genoeg bescherming bieden tegen de mens en andere gevaren, maar zijn tegelijkertijd open genoeg voor de vlinders om in en uit te vliegen.'

<http://www.facebook.com/debeverarchitecten/>

<http://www.debeverarchitecten.nl/>

68

STRIJPHEKKEN

Ype de Groot, Eindhoven: 'Studio Kraft maakte een grafisch ontwerp, geïnspireerd op de architectuur van Strijp-S met een urban feel: 3D opgetrokken vlakken, schaduwen, blokken, rasters en diagonalen. Dit artwork is ook aangebracht op de 400m2 doek van luchtdoorlatend mesh-bisonyl dat is verwerkt in de afrastering. Ter hoogte van het parkeerterrein zijn reflecterende vensters gemonteerd. Deze maken sociale controle mogelijk en dragen bij aan een veiliger gevoel bij het betalen van de parkeerkaartjes.'

Opdrachtgever Park Strijp Beheer

Foto Gerard Emmen

Inzender Ype de Groot, Eindhoven

<http://www.devynlsnijderij.nl/>

69

70

VERWEESDE VIADUCTEN

Wladimir Manshanden, Eindhoven: 'Op 24 oktober 2012 lanceer ik samen met Social Urban Space tijdens speciale een bustour een publicatie met 21 viaducten die ik de afgelopen vier jaar eigenhandig van een passende naam heb voorzien. In aanleg positieve namen, maar vaak wel ambivalent en met een dichtelijke grondslag. De naam verwijst naar het viaduct en/of zijn directe omgeving. In de twee voorbeelden verwijzen de namen naar de stenigheid van omgeving Fellenoord: WOESTENIJ, en naar de High Tech Campus: HERSENSCHIM, de bolleboosplek waar onze gemeente haar lot aan verbindt.'

Foto's Rob Stork

BETONROT

Wladimir Manshanden, Eindhoven: 'Momenteel werk ik aan de serie BetonRot, die ik wil laten groeien tot 52 dichterlijke ingrepen in mijn stad. Verloren of rondslingerende stukken beton vormen het canvas. Ik wil er architectuur of de inrichting van de openbare ruimte mee aan de kaak stellen, of bezingen. Liever dat laatste overigens maar dat zal niet altijd lukken in de omgevallen blokkendoos die Eindhoven heet.'

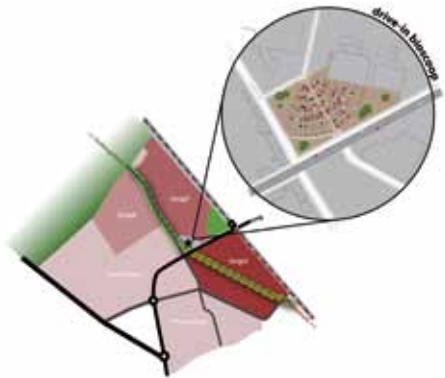
Foto's Rob Stork

72 SPEELKAVELS MEERHOVEN

Denkkamer, Gemert: 'Door de crisis is de realisatie van woningbouw in Waterwijk bij Meerhoven in welke vorm dan ook bijna volledig bevroren. Hiermee ontstaat braakliggend terrein dat om verschraling te voorkomen ingezaaid is met grassoorten. Veelal hebben kinderen hun eigen huis gebouwd zien worden of zien dit bij de burens. Wat is er nu leuker dan zelf een huis bouwen. Met pallets, noodzakelijk om al het bouw materiaal op locatie te krijgen, mogen kinderen hun eigen huizen bouwen waarmee ze tegelijkertijd diverse technische en sociale vaardigheden leren.'

<http://www.denkkamer.com/>

BUITENBIOS STRIJP

Manon Grond, Eindhoven: 'Aan Strijp-S grenst een stukje niemands-land. Dit terrein, gelegen tussen Strijp-T en het Strijps bultje, doet dienst als opstaphalte voor busvakanties en wordt sporadisch gebruikt als parkeerplaats. Eén drive-inbioscoop zou een goede, tijdelijke invulling zijn. Deze is snel te realiseren, kan een regionaal publiek trekken en heeft tegelijk een grootstedelijke uitstraling.'

73

PODIUM STRIJP-S

UArchitects, Eindhoven: 'Podium Strijp-S geeft ruimte aan de nieuwe subculturen op Strijp-S. Het is een ontmoetingsplek en daarmee ook een brandpunt van uiteenlopende activiteiten. De vormgeving heeft ten opzichte van de grootschalige bebouwing een meer menselijke, intieme schaal. Het functioneert tevens als een schuilplek tegen de enorme wind die over de lege vlaktes van Strijp-S waait. In de avondsituatie licht het podium op vanuit de binnenzijde en wordt daarmee een lichtsculptuur.'

<http://www.uarchitects.com/>

74

glow in the park 1/2

GLOW IN THE PARK

77

Wenink Holtkamp architecten, Eindhoven: 'Al jaren kijken de bewoners van de Havenstraat en Havensingel, alsmede de bewoners in de appartementencomplexen aan de Kanaaldijk-Zuid tegen een verlaten landschap aan waar een deels gesloopte, deels uitgebrande oude fabriek het uitzicht begrenst. Een ogenschijnlijk stuk niemandsland dat met hekken is afgezet. Het 'onkruid' is er zo hoog en dicht gegroeid dat het niet begaanbare verlaten terrein zicht toont als een klein uitzonderlijk parkje, dat in samenspel met de fabrieksruiïne en de overgebleven wanden vol graffiti een intrigerende rauwheid uitstraalt. Glow in the Park stelt voor om de hekken weg te halen en er een object te positioneren dat een rondgang over het terrein mogelijk maakt. Het object contrasteert met zijn omgeving door de vloeiende lijn en door de hightech uitstraling, want het object gloeit namelijk op onder de voetstappen van de passanten en dooft uit als er geen activiteit meer is. Het is een goed uitgangspunt om dit soort vergeten terreinen tijdelijk 'op te laten lichten'.

<http://www.weninkholtkamp.nl/>

glow in the park 2/2

75

SQUARE METER GARDEN

Wenink Holtkamp architecten, Eindhoven: 'Midden in het centrum, waar bewoners vaak geen private tuin hebben, ligt het Luciferterrein. Bij een bezoekje toont het zich als een verborgen plein, achter de gezellige horecagelegenheden en winkels van de Kleine en Grote Berg. Het plein is al jaren een potentiële nieuwbouwlocatie. Door er een architectonische figuratie van Square Meter Garden te positioneren, ontstaat er een afwisselend glooiende moestuin midden in de stad. Deze toont zich als een kleine groene oase in de omgeving van baksteen en beton. De bezoekers krijgen door deze simpele maar duurzame ingreep het gevoel dat er een parkje in de stad is bijgekomen.'

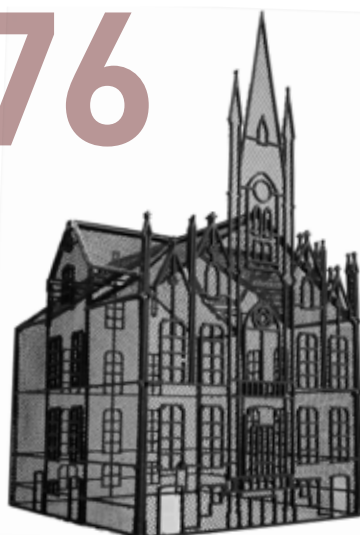
<http://www.weninkholtkamp.nl/>

OPEN STADHUIS

Eveline Visser, Eindhoven/Rotterdam: 'In dit project combineer ik de visuele kenmerken van het gesloopte oude stadhuis van Eindhoven met de functionaliteit van een sportkooi. Zo krijgen jongeren een prominente plek in de stad in combinatie met een esthetische en nostalgische toevoeging. Hierdoor worden verleden en heden, oud en jong met elkaar in verbinding gebracht.'

<http://www.studio10p1.nl/>

76

78

SONSEWEG

Bij de vernieuwing van de Sonseweg ging het bureau 12N Stedenbouw persoonlijk het gesprek aan met de bewoners over hun woonwensen en sprak onder meer over de invulling van de ruimte tussen de bebouwing. Op basis van deze gesprekken ontwierp 12N vier scenario's voor invulling van deze zones. Deze zijn op hun beurt weer intensief met de bewoners besproken, waarbij ze actief hebben meegedacht

door in een grote maquette bomen en andere objecten te plaatsen.

Concept 12N Stedenbouw, Eindhoven

Opdrachtgever: Woonbedrijf

Afbeelding impressie bewonersbijeenkomst over groen in de wijk

<http://www.12n.nl/>

HOOFDKWARTIER DRENTS DORP

Onder het Strijps Bultje verschijnt een tijdelijk gebouw van Piet Hein Eek. Vanuit dit gebouw worden de toekomstige activiteiten van Woonbedrijf in Drents Dorp Oost gecoördineerd. De wijk krijgt een forse opknapbeurt, en Woonbedrijf begint direct bij de entree van de buurt. De bewoners gaven de aanleiding om deze plek te verfraaien met groen, kleur, licht en architectuur. Tijdens de vele tupperware-achtige bewonersavonden bij mensen thuis, gaven de wijkbewoners aan dat ze deze plek vies vinden en dat ze zich er soms onveilig voelen. In de toekomst ziet het er beter uit, is er meer activiteit, en kan onderhoud en beheer makkelijker worden opgepakt.

Concept en projectleiding

12N Stedenbouw, Eindhoven

Ontwerp Piet Hein Eek, Eindhoven

Openbare ruimte en signing

Moon/en.co, Eindhoven

<http://www.12n.nl/>

<http://www.pietheineek.nl>

<http://www.moonenco.nl/>

79

URBAN CAMPSCAPE

Studio Urban Sprinkle en Studio Synthese, 's-Hertogenbosch / Eindhoven: 'Urban CampScape nodigt de bezoekers van de Dutch Design Week 2012 uit om een nachtje te komen logeren op een unieke locatie: onder het 'Strijps Bultje' nabij Strijp-S. Tijdelijkheid en duurzaamheid zijn de twee centrale thema's. Bezoekers dragen bij aan de vormgeving van de camping door met afvalmaterialen te ontwerpen. Er is muziek, dans en film. En, alles in een comfortabele en relaxte sfeer...'

Concept en initiatiefnemers Manoe Ruhé en Kirsten Bekkers

(Studio Urban Sprinkle) en André Cools (Studio Synthese)

<http://www.urbansprinkle.com/>

80

HET LAMPPAD

Design Brigade NS Beukenlaan, Eindhoven: 'Bij Station Beukenlaan ligt een braakliggend terrein dat vroeger bekend stond als het Gloeilampplantsoen. De padenstructuur is in de vorm van een gloeilamp aangelegd. Het terrein wordt niet onderhouden, het is een vrijplaats voor mens en natuur. In de loop der jaren heeft de natuur zich ongehinderd kunnen ontwikkelen. Op recente luchtfoto's is te zien hoe paadjes die de wandelaars open houden nog steeds de oude gloeilampstructuur volgen. Wij stellen voor om met een minimale ingreep de padenstructuur van het plantsoen te herstellen. Het informele karakter en de ecologische kwaliteiten van het terrein laten we intact. De structuur van de nieuwe paden zal in grote lijnen de oude gloeilampvorm volgen, met als toevoeging extra looplijnen die door het dagelijks gebruik van het terrein aan de padenstructuur zijn toegevoegd.'

Concept Design Brigade NS Beukenlaan, Eindhoven

Team Vincent Wittenberg, Berry Sanders, Cindy van den Bremen en Ellen de Vries

81

POP-UP PARK

Linda Vlemmings, Eindhoven: 'Pop-Up Park is een verplaatsbaar park, een hybride tussen tijdelijk en permanent. Zo kan Pop-Up Park ingezet worden daar waar het nodig is. Ook op plekken met een tijdelijke publieke functie, bijvoorbeeld tijdens een markt of evenement. De mobiliteit en flexibiliteit van Pop-Up Park vindt aansluiting met de veranderlijkheid van de stad. Het maakt een stedelijke groene plek zonder slechts kijkgroen te zijn. De elementen nodigen uit om te picknicken, om in de zon te liggen, om een boek te lezen of om gewoon even te zitten. Als eerste concrete toepassing stel ik het Stationsplein voor. Hier is het een dagelijks komen en gaan van duizenden passanten. Het is een plek van doorkruisen en verblijven, die als stadsentree een eerste indruk van Eindhoven geeft. Pop-Up Park transformeert het Stationsplein tot een prettige, publieke plek. Een groen visitekaartje van Eindhoven, passend bij de ambitie van een groene stad.'

82

Lijst van sponsors/donateurs

Architecten en en – Eindhoven

AM – Rotterdam

Amvest – Amsterdam

awg architecten – Antwerpen

BAM Utiliteitsbouw – Eindhoven

Beeckk – Eindhoven

Bloom Vastgoedontwikkeling – Eindhoven

BOAG Zuid-Oost – Eindhoven

Bo.2 Architectuur en Stedenbouw – Tilburg

COB-WEB advies – Eindhoven

De Bever Architecten – Eindhoven

Deerns – Eindhoven

Denkkamer Architectuur & onderzoek – Gemert

Desque Interieurconcepten – Eindhoven

diederendirrix – Eindhoven

Goedhart Repro – Eindhoven

Grespania Benelux – Eindhoven

Grontmij – Eindhoven

Houben& Van Mierlo architecten – Eindhoven

Hurks vastgoedontwikkeling – Eindhoven

Huybregts Relou – Son

Inbo – Eindhoven

Kalliste – Eindhoven

KdV architectuur – Eindhoven

Kooy Baksteencentrum – Eindhoven

KOVOS architecten – Eindhoven

Laméco – Eindhoven

Linssen en van Asseldonk – Eindhoven

Mansveld – Eindhoven

Marx& Steketee architecten – Eindhoven

Okko Project – Eindhoven

RO Groep – Eindhoven

Rooymans Van Boxtel – Eindhoven

Spierings en Swart architectuur – Eindhoven

Stam + De Koning vastgoed – Eindhoven

Studio M10 – Eindhoven

Trudo – Eindhoven

UArchitects – Eindhoven

Van Aken Architecten – Eindhoven

Van Helmond | Zuidam – Eindhoven

Van Straten Bouw en Vastgoed – Eindhoven

WY. architecten – Eindhoven

Weber Beamix – Eindhoven

Weebers vastgoedadvocaten – Eindhoven

Woonbedrijf – Eindhoven

Wooninc. – Eindhoven